

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANASANAT DALI
MODERN DANS PROGRAMI

**ÇAĞDAŞ DANS EĞİTİMİ PROGRAMINDA BALE
TEKNIĞI'NİN UYGULANMASI**

Yüksek Lisans tezi

Hazırlayan:

20152313015 Özerk Kemal TOZKOPARAN

Danışman:

Prof. Tuğçe ULUGÜN TUNA

İSTANBUL-2019

Özerk Kemal TOZKOPARAN tarafından hazırlanan **ÇAĞDAŞ DANS EĞİTİMİ PROGRAMINDA BALE TEKNİĞİ'NİN UYGULANMASI** adlı bu çalışma aşağıda adları yazılı jüri üyelerince Oybirliğiyle / ~~Oyçokluğuyla~~ Yüksek Lisans Eser Metni olarak Kabul Edilmiştir.

Kabul (Sınav) Tarihi: 11/06/2019

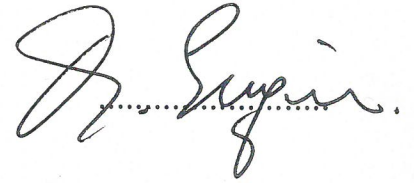
(Jüri Üyesinin Ünvanı , Adı , Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

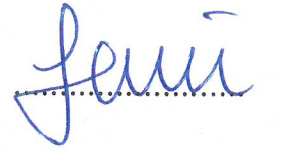
Jüri Üyesi : Prof. Tuğçe ULUGÜN TUNA (Danışman)

.....

Jüri Üyesi : Prof. Dilek EVGİN

.....

Jüri Üyesi : Prof. Burcu Semin AKEL (Kültür Üni.)

.....

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
ÖZET.....	v
SUMMARY	vi
RESİMLER LİSTESİ	vii
ÇİZİMLER LİSTESİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. BALE SANATININ AVRUPA'DA DOĞUŞU VE GÜNÜMÜZ BALE TEKNİĞİNİ OLUŞTURAN BAŞLICA EKOLLER.....	2
2.1 Bale Sanatı'nda Fransız Ekolü	5
2.2 Bale Sanatı'nda Cecchetti (İtalyan) Ekolü	8
2.3 Bale Sanatı'nda Bournonville (Danimarka) Ekolü	10
2.4 Bale Sanatı'nda Balanchine Ekolü	13
2.5 Bale Sanatı'nda İngiliz Ekolü.....	15
2.6 Bale Sanatı'nda Rus Ekolü.....	18
2.6.1 Sergei Diaghilev (Ballet Russes)	21
2.6.2 Vaganova Bale Tekniği	27
3. TÜRKİYE'DE BALE SANATINA GENEL BAKIŞ	30
4. TÜRKİYE'DE AKADEMİK ÇAĞDAŞ DANS EĞİTİMİ	36
4.1 Çağdaş Dans Eğitiminde Bale Tekniğinin Yeri	40
5. ÇAĞDAŞ DANS BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN, GÜNÜMÜZ BALE TEKNİĞİYLE HAZIRLANAN, ÖRNEK DERSTE KULLANILAN POZİSYON VE HAREKETLERE DAİR GENEL AÇIKLAMALAR.....	41
5.1 Baledede Doğru Duruş (Aplomb)	42
5.2 Baledede Ayak Pozisyonları	44
5.3 Baledede Kol Pozisyonları	47
5.4 Bale Ekolünde Doğru El Duruşu.....	49
5.5 Bar (<i>barre</i>) Egzersizleri.....	50
5.5.1 Demi Plié	50
5.5.2 Grand Plié	53
5.5.3 BattementTendu.....	54

5.5.4 BattementTendu Jeté.....	55
5.5.5 Battement Tendu Jeté Piqué	56
5.5.6 Rond De Jambé Par Terre	57
5.5.7 Sur Le Cou De Pied	57
5.5.8 Battement Fondu.....	59
5.5.9 BattementFrappé.....	59
5.5.10 Rond De Jambe En L' Air	60
5.5.11 Battement Développé.....	61
5.5.12 Grand Battement Jeté.....	61
5.5.13 Demi Point ve Relevé	62
5.6 Orta Egzersizleri.....	63
5.6.1 Vaganova Tekniği Mekan Kullanım Görseli.....	63
5.6.2 Épaulement Pozlar (Bedenin Mekansal Yönleri).....	64
5.6.3 Port De Bras.....	66
5.6.4 Arabesque Pozlar	66
5.6.5 Attitude Pozlar	67
5.6.6 TempLié.....	68
5.6.7 Renversé.....	69
5.6.8 Promenade	70
5.6.9 Grand Adagio.....	71
5.6.10 Ortada Battement Tendu	71
5.6.11 Ortada Battement Jeté.....	71
5.6.12 Ortada Battement Fondu	71
5.6.13 Ortada Grand Battement Jeté.....	72
5.7 Dönüş Egzersizleri	72
5.7.1 Détourné.....	72
5.7.2 Soutenu En Tournant	72
5.7.3 Tour Chainés Déboulés.....	73
5.7.4 Pirouette	74
5.7.5 Grand Pirouette Attitude En Dedans	75
5.7.6 Grand Pirouette Arabesque En Dedans	76
5.8 Allegro (Zıplamalar).....	76

5.8.1 Temp Levé Saute	77
5.8.2 Changement De Pieds	77
5.8.3 Royal (Changement Battu)	78
5.8.4 Entrechat Quatre	78
5.8.5 Echappé Saute	79
5.8.6 Pas Assemblé	80
5.8.7 Pas Glissade	80
5.8.8 Pas Jeté	81
5.8.9 Sissone Fermé	82
6. ÇAĞDAŞ DANS EĞİTİMİNDE SON SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN HAZIRLANMIŞ BALE TEKNİĞİ DERSİ ÖNERİSİ	83
6.1 Ders Bilgisi	83
6.2 14 Haftalık Müfredat	84
6.3 Hazırlanan Örnek Ders	87
7. SONUÇ	87
8. EKLER	97
9. KAYNAKLAR	98
10. ÖZGEÇMİŞ	100

ÖNSÖZ

Bu çalışma da Çağdaş Dans öğrencileri için verilecek bale tekniği derslerinde, öğrencilerin ilerleyen seviyelerde bale tekniği bilgisinin gelişmesi, kondisyon ve koordinasyonlarının artması, beden ve kas yapısının kuvvetlenerek hareket kalitesinin ilerlemesi ile bu kazanımları çağdaş dans performanslarında hayata geçirerek uygulamaları hedeflenmiştir.

Tezimi hazırlarken zorlandığım en önemli nokta Çağdaş Dans Öğrencileri için bale tekniği ile ilgili daha önce yazılmış bir kaynak olmamasıydı. Umarım çalışmam bu konudaki eksikliğin giderilmesi ve konu hakkında daha çok çalışma yapılmasına vesile olur.

2015 yılının 2. döneminde yüksek lisans programına, başladığım günden bu güne kadar ilgisini ve desteğini esirgemeyen, yardıma ihtiyacım olduğunda her zaman ve her konuda yanımda olan danışman kelimesini hakkıyla yerine getiren Sayın Prof. Tuğçe Tuna'ya, engin bilgi birikimi, tecrübesi ve uyarılarıyla tezin son halini almasını sağlayan Sayın Prof. Dilek Evgin'e, çalışma süresince bilgilerini, değerli zamanını ve kaynak kitaplarını benimle paylaşan çok değerli hocam Doç. Müride Aksan'a, arkadaşlığı ve teknik konularda bilgisiyle her zaman yanımda olan Gökçe Sönmemiş'e ve üstümde emeği geçen tüm eğitmenlerime sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca manevi destekleri ve varlıklarıyla beni yüreklendiren sevgili eşim Devrim İleri Tozkoparan ve oğlum Demir Tozkoparan'a şükranlarımı sunarım.

Mayıs 2019

Özerk Kemal Tozkoparan

ÖZET

Bu tez çalışmasında Çağdaş Dans son sınıf öğrencileri için örnek bale tekniği dersi hazırlanmıştır.

Ayrıca bale sanatının Avrupa’da doğuşu ve bale sanatına yön veren ekollerden bahsedilmiştir. Her ekolün birbirini etkileyerek farklı milli baleler yarattığına dair genel bir bilgiye yer verilmiştir.

Türkiye’de akademik çağdaş dans eğitiminin başlangıcı ve çağdaş dans eğitiminde bale tekniğinin yeri konularında, çağdaş dansın ne olduğu irdelenerek, bale tekniğinin çağdaş dans öğrencisi için hangi kazanımları sağladığı açıklanmaya çalışılmıştır.

Ayrıca bale dersi içinde kullanılan bazı poz, duruş ve hareketler açıklanarak çağdaş dans öğrencileri için hazırlanan bale tekniği dersi içerisinde kullanılan hareketlerin tanıtılması hedeflenmiştir.

Çağdaş dans son sınıf öğrencileri için tasarlanan, 14 haftadan oluşan bir müfredatla, öğrenci için hedeflenen bale tekniği dersinin kazanımları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Dans, Klasik Bale, Örnek Ders,

SUMMARY

The thesis is about classical ballet technics of contemporary dance studens for senior grade.

Also explains the development of ballet in Europe and schools influenced this art during the development. This process created its own national ballet system and influenced each other. In addition to this, the thesis is focused on the beginning of the contemporary academic dance educations and technics in Turkey.

Especially examined what the contemporary dance isand how the ballet technics lead to students and give the ability to dance accordingly.

Also explained the positions, stance and movements of ballet for contemporary dance students.

This applications of contemporary dance technics for senior grade which is for 14 weeks is aimed the earn of technical ballet lessons to dance students.

RESİMLER LİSTESİ

Resim 2.1 Catrine de Medici.....	4
Resim 2.2 XIV. Louis Güneş Kralı.....	6
Resim 2.3 Pierre Beauchams.....	7
Resim 2.4 Jean Georges Noverre.....	7
Resim 2.5 Enrico Cechetti.....	8
Resim 2.6 Cecchetti ve Anna Pavlova.....	10
Resim 2.7 August Bournonvill.....	10
Resim 2.8 Bournonville'in koreografisi: Flower Festival in Genzano.....	12
Resim 2.9 Bournonville'in koreografisi: Napoli.....	12
Resim 2.10 George Balanchine.....	13
Resim 2.11 Balanchine Koreografisi: Jewels.....	15
Resim 2.12 Philip J. S. Richardson Adaline Genée.....	16
Resim 2.13 Phyllis Bedells Tamara Karsavina.....	17
Resim 2.14 Edouard Espinosa Lucia Cormanı.....	17
Resim 2.15 Sergei Diaghilev.....	21
Resim 2.16 Ballet Russes Afişler.....	24
Resim 2.17 Ballet Russes Afişler.....	25
Resim 2.18 Ballet Russes Dansçılar.....	26
Resim 2.19 Agrippina Vaganova.....	27
Resim 5.1 Doğru Duruş.....	43
Resim 5.2 Pelvisin merkez çizgisinden içe ve dışa doğru hatalı konumlandırılması	44
Resim 5.3 Birinci Pozisyon.....	45
Resim 5.4 İkinci Pozisyon.....	45
Resim 5.5: Üçüncü Pozisyon.....	46
Resim 5.6 Dördüncü Pozisyon.....	46
Resim 5.7 Beşinci Pozisyon.....	46
Resim 5.8 Altıncı Pozisyon.....	46
Resim 5.9 Hazırlık pozisyonu (attitude a terre).....	46
Resim 5.10 Hazırlık Pozisyonu.....	47

Resim 5.11 Birinci Pozisyon.....	47
Resim 5.12 İkinci Pozisyon	48
Resim 5.13 Üçüncü Pozisyon	48
Resim 5.14 Küçük Pozisyon	48
Resim 5.15 Büyük Pozisyon	48
Resim 5.16 Doğru El duruşu.....	49
Resim 5.17 Kasılmış Parmaklar.....	49
Resim 5.18 Baş parmaklar kapalı.....	49
Resim .19 El Bilekleri düşmüş.....	49
Resim 5.20 Pelvis içeride yanlış demi plié	53
Resim 5.21 Battementtendu Jete Piqué.....	56
Resim 5.22 Doğru Sur le cou de pied	58
Resim 5.23 Yanlış sur le cou de pied.....	58
Resim 5.24 Demi point Yanlış uygulanan Demi Point.....	62
Resim 5.25 Bedenin Yönleri.....	65
Resim 5.26 Arabesque Pozlar	67
Resim 5.27 Giovanni Bologna'nın Uçan Merkür'ü (1564).....	68
Resim 5.28 Bacak yanda açık (á la seconde) en dehors dönüş	70
Resim 5.29 Barda Détourné hareketi	72
Resim 5.30 Dördüncü pozisyondan en dehor Pirouette.....	75
Resim 5.31 Birinci pozisyon Templevé souete.....	77
Resim 5.32 Changment de pied	77
Resim 5.33 Echappésaute.....	79
Resim 5.34 sissone fermé.....	82

ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim 5.1 Birinci pozisyonda vertical duruşun Anatomik çizimi.....	43
Çizim 5.6 Beşinci Pozisyon demi plié	52
Çizim 5.7 Grand plié	54
Çizim 5.8 BattementTendu	55
Çizim 5.9 Battementendu jete	56
Çizim 5.10 Rond de jambe par terre (en dehor ve en dedan).....	57
Çizim 5.11 Battement Fondu	59
Çizim 5.12 Battementfrappé	60
Çizim 5.13 Rond de jambe en l'air En dehor ve en dedan.....	60
Çizim 5.14 Batttement Developpé	61
Çizim 5.15 Grand Battement jete.....	62
Çizim 5.16 Relevé.....	63
Çizim 5.17 Öne Attitude	68
Çizim 5.18 Arkaya Attitude	68
Çizim 5.19 Öne Templié	69
Çizim 5.20 Yana Temple	69
Çizim 5.21 Renversé	70
Çizim 5.22 Yarım dönüş Sautenu en tournant	73
Çizim 5.23 TourChainés	73
Çizim 5.24 Beşinci Pozisyondan Pirouette	75
Çizim 5.25 TourAttitude en dedans	76
Çizim 5.26 Royal	78
Çizim 5.27 Entrechat quatre.....	79
Çizim 5.28 Asamble.....	80
Çizim 5.29 Glissade	81
Çizim 5.30 pas jete.....	82

1. GİRİŞ

Köklü bir tarihe sahip olan bale sanatı farklı kültürlerin birikimiyle gelişerek günümüzde bir çok ekol meydana getirmiştir.

Rus stilini yansıtan Vaganova bale tekniği ve İngiliz stilini yansıtan Royal Academy of Dance tekniği incelenmiş ve daha önceki deneyimlerden yola çıkılarak çağdaş dans eğitimi gören son sınıf öğrencilerine güncel somatik bilgilerle örnek bale tekniği dersi hazırlanmıştır.

Günümüzün dansı olarak kabul edilen çağdaş dans, kişinin bedensel ve düşünsel özgürlüğü ile yaratımına odaklanır. Bedenin estetik kaygısı yoktur. Birey kendi fiziki yapısını en iyi şekilde kullanarak performansına geçirir.

Çağdaş dans eğitimi gören öğrenciler, hazırlanan bale tekniği derslerinden en iyi şekilde kazanım sağlamaları amaçlanmıştır. Bu doğrultuda tasarlanmaya çalışılan bale tekniği dersinin kazanımları, kısaca bedenin sağ ve sol taraflarının eşit olarak çalıştırılması, bedenin müzik ve ritimle olan uyumu, koordinasyonun gelişmesi, kondisyonun artması, beden ve kas yapısının güçlenmesi olarak sayılabilir.

2. BALE SANATININ AVRUPA'DA DOĞUŞU VE GÜNÜMÜZ BALE TEKNİĞİNİ OLUŞTURAN BAŞLICA EKOLLER

Bale sanatının, günümüzden yaklaşık 500 yıl önce İtalyan saraylarında ve soyluların görkemli şöenlerinde filizlenmeye başladığı düşünülmektedir.

Sarayda düzenlenen şöenlerde, genelde konular Antik Yunan ve Roma mitolojilerinden seçilirdi. Soylular için büyük öneme sahip olan gösteriler, doğum ve evlilik gibi özel günler için düzenlenirdi. Temelini dansın oluşturduğu eğlencelerde dansla birlikte birçok farklı gösteride sergilenirdi.

“ *Guglielmo Ebreo, yazılışı 30 yıl süren ‘Dans Sanatı Üzerine İnceleme’ başlıklı çalışmasını 1463 yılında tamamlamış, devrin danslı şöenlerine ve pandomim şöenlerine ayrıntılı olarak yer vermiştir. Bale sözcüğüne ilk kez “Baletto” adı altında) Guglielmo’nun incelemesinde rastlanır.*”¹

Fransa Kralı I. Francois’in oğlu II. Henri’nin Floransa’nın zengin ve soylu ailelerinden olan Medici’lerin kızı Catrine de Medici ile 1533 yılında evlenmesi, İtalya’da moda olan bu danslı şöenlerin Fransa’ya geçmesini sağlamıştır.

Fransa kraliçesi olan Catrine de Medici’nin 15 Ekim 1581 tarihinde sahnelettiği **Ballet Comique de la Rein** (Kraliçenin Komik Balesi) bale tarihi için başlangıç olarak kabul edilir. Duc de Joyeuse ve Marguerite de Lorraine’in evlenmeleri şerefine düzenlenen gösteri 5 saat sürmüştür.

¹Jac Deleon **Kısa Bale ve Modern Dans Tarihi**, 10

‘‘ Bu balenin bütünü ayrıntıları 1582 de zengin bir kitapta yayınlanmış ve bu kitap bale baskılarını içeren ilk yayın olmuştur. ’’²

Saray baleleri, değişen eğlence kültürü ve ekonomik nedenlerle değerini kaybetse de XIV. Louis’in Fransa Kralı olarak tahta çıkmasıyla popülerliği tekrar artmıştır.

‘‘XIV. Louis ‘‘Le Ballet Royal de Nuit’’ (Gecenin Kraliyet Balesi) adlı yapımdaki rolünden sonra ‘‘Güneş Tanrısı’’ olarak anılır.’’³

İtalya’dan gelen birçok dans öğretmenlerinden biri olan Pierre Beauchams, (1636-1705) XIV. Louis’in dans öğretmeni idi. Fransa kralının 1661 yılında Paris’te ‘‘Academie Royale de la Dance’’ (Fransız Kraliyet Dans Akademisini) kurmasıyla Akademinin baş koreografı olmuştur. Beauchams, günümüzde klasik bale sanatında kullanılan beş temel ayak pozisyonunu bulmuştur.

1661 Yılında kurulan Kraliyet Dans Akademisi; dansa girmiş olan gereksiz hareketlerin temizlenmesi ve bu sanatın teknik ve yapısal olarak kalitesinin yükseltilmesi amacıyla kurulmuştur. 1669 Yılında Kraliyet Müzik akademisinin kurulması ve 1672 yılında iki kurumun birleşmesiyle Paris Operası’nın temelleri atılmıştır.

Saray danslarında kullanılan kostümlerin görkemli ve ağır olması dansçıların dans ederken hareket kabiliyetini azaltmaktaydı. Fransız dansçı ve koreograf olan Jean Georges Noverre (1737-1810) dansçıların o güne kadar ağır ve hantal olan kostümler

² Beatrice Fenmen ‘‘a.g.k.’’,13

³ Jak Deleon, ‘‘a.g.k.’’, 13

yerine daha kullanışlı ve rahat kostümler kullanmalarını savunmuştur. Dönemin tanınmış bestecileriyle çalışmış, balede dramatik öğelerin kullanıldığı konulu eserler yapmıştır. Noverre reformlarıyla günümüz balesinin temellerini atmıştır.

Noverre'nin doğum günü olan 29 Nisan, her yıl Dünya Dans Günü olarak kutlanmaktadır.

Bale sanatında hareket terimlerinin Fransızca olma nedeni ise Fransız dans ustaları tarafından geliştirilmiş olmasındandır. Bugün dünyanın her yerinde küçük farklar dışında hareket anlatımında aynı terimler kullanılmaktadır.

İtalya'da saray eğlenceleriyle ortaya çıkan, Fransa'da akademik kuralları oluşturulmaya başlanılan bale sanatı, Avrupa'nın birçok ülkesine yayılmış ve her millet kendi kültüründen bir parça ekleyerek bale sanatının ilerlemesine katkıda bulunmuştur. Bale sanatı geçmişte olduğu gibi günümüzde de gelişimini sürdürmeye devam etmektedir.

Resim 2.1 Catrine de Medici⁴

⁴ <https://profumissimi.wordpress.com/2010/05/20/caterina-de%E2%80%99-medici-prize/>

2.1 Bale Sanatı'nda Fransız Ekolü

Fransız Kralı XIV. Louis'nin Kraliyet Bale Akademisi'ni kurmasıyla birlikte bale sahnede gerçekleştirilen profesyonel bir sanata dönüşmüştür.

Kralında bale öğretmeni olan Pierre Beauchamp; hassas, zarif ve asil bir tarza sahip olan Fransız tekniğinin temellerini atmıştır.

“1713 yılında, Akademi'nin dansçıları o kadar yetenekli hale geldi ki kral, Paris Opera Balesini, 20 profesyonel dansçı ile daimi ikamet eden bir dans topluluğu ve devlet kurumu olarak meşrulaştıran bir genelge yayınlattı.

Paris Opera bale Fransız kamuoyunda genel halk için sahne alan resmi bir performans topluluğu oldu”⁵.

1770 Yılında bale direktörlüğüne gelen Jean Georges Noverre, sarayın soylu tarzını da terk etmeden yaptığı yeniliklerle Fransız bale tekniğini geliştirmiştir.

Flippo Taglioni⁶'nin yarattığı “La Sylphide” balesi 12 Mart 1832 yılında Paris Operası'nda sahnelenmiştir. Seyirciler tarafından büyük beğeni kazanan bu bale, aynı zamanda Romantik Bale akımının da başlangıcı olarak kabul edilmiştir. Romantik bale akımı dönemin öncü dans topluluklarından olan Paris Operası'ndan sonra Fransa'ya ve tüm dünyaya yayılmıştır.

⁵http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Paris_Opera_Ballet

⁶ Flippo Taglioni; İtalyan dansçı, koreograf, Marie Taglioni'nin babası.

Romantik bale akımıyla birlikte klasik bale sanatının konuları; Antik Yunan ve Roma mitolojisinden koparak, masallar, efsaneler ve geleneksel folklordan esinlenerek oluşturulan, dansçıların ruhlar ve periler gibi doğa üstü varlıkları canlandırdığı konulara odaklanmaya başlamıştır.

Maria Taglioni (1804-1884) “La Sylphide” balesinde, günümüzde kadın dansçıların kullandığı ‘point shoes’ olarak bilinen dans ayakkabıları ile ayak parmaklarının ucunda dans ederek bale sanatında yeni bir çağ başlatmıştır. Point shoes’un kullanımı Romantik dönemde, bale eserlerinde kadın dansçıların gerçek hayattan kopmuş, neredeyse ayakları yere değmeden dans eden düşsel bir dünyada görünmelerini sağlamıştır. Daha sonraki dönemlerde point tekniği gelişerek klasik bale sanatında kadın dansçıların ayrılmaz bir parçası olmuştur.

Bu dönemde Fransız bale ekolü büyük bir gelişim göstermiştir.

19. yüzyılın sonlarına doğru opera sanatına olan ilginin artması ve erkek dansçıların bale sanatına olan alakalarının azalması gibi nedenlerden dolayı klasik bale sanatı Avrupa’da etkisini yitirmeye başlamıştır. Sergei Diaghilev’in Rusya’nın en iyi dansçılarından oluşan topluluğuyla Paris’e gelmesi, Fransa ve Avrupa’da bale sanatının yeniden yükselişe geçmesine sebep olmuştur.

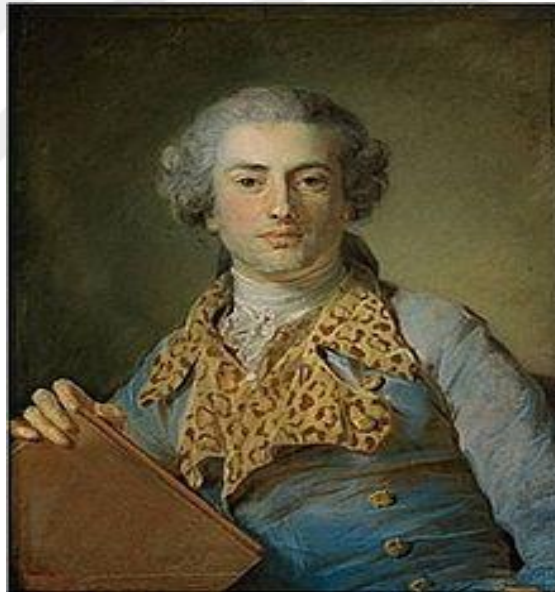

Resim 2.2 XIV. Louis Güneş Kralı⁷

⁷ Kaynak: <https://houseappeal.wordpress.com/2012/07/06/the-radiance-of-the-sunburst-mirror/>

Resim 2.3 Pierre Beauchams⁸

Resim 2.4 Jean Georges Noverre⁹

⁸ Kaynak: <http://downtownphoenixjournal.com/tag/august-bournonville/>

⁹ Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Georges_Noverre

2.2 Bale Sanatı'nda Cecchetti (İtalyan) Ekolü

Resim 2.5 Enrico Cecchetti¹⁰

Enrico Cecchetti;(1850-1928)

Dansçı, koreograf ve dans öğretmeni olan Cecchetti, 21 Haziran 1850 yılında Roma'da Tordinona tiyatrosunun soyunma odasında doğmuştur. Annesi ve babası da dansçı olan Cecchetti çok küçük yaşta sahneye çıkmıştır. Anne ve babasının en başta dansçı olmasını istemedikleri Cecchetti, ailesini ikna ederek Floransa'da Giovanni Lepri'den dans dersleri almıştır. Cecchetti, zamanının en iyi erkek dansçısı olarak kabul edilmiştir. Avrupa'nın birçok ülkesinde dans eden Cecchetti 1887 yılında St. Petersburg'daki büyük sanatsal başarısının ardından Rus İmparatorluk Balesi'nin başında olan Fransız bale ustası Marius Petipa tarafından davet edilmiştir. Konuk sanatçı olan Cecchetti, Marius Petipa'nın koreografisini yaptığı 'Uyuyan Güzel' balesinde, Mavi Kuş ve Carabosse rollerini yaratmıştır.

Cecchetti daha sonra İmparatorluk Bale Okulu'nda öğretmen olmuş, İtalyan okulunun eğitim sistemini tanıtmış ve kendi öğretim sistemini geliştirmiştir.

¹⁰ Kaynak: <https://ballettoclassicoblog.wordpress.com/2017/10/25/enrico-cecchetti/>

Ders verdiği öğrencilerinin içinde bale tarihinin en büyük isimleri vardır, bunlardan bazıları; Agrippina Vaganova, Mikhail Fokine, Vaslav Nijinsky, Tamara Karsavina ve Anna Pavlova'dır.

1909 yılında Sergei Diaghilev, Ballet Russes topluluğuna bale ustası olarak katılması için Cecchetti'ye bir teklifte bulunmuştur, teklifi kabul eden Cecchetti, bale ustalığının yanı sıra Mikail Fokine'nin koreografilerini yaptığı eserlerde mim rollerini de başarıyla gerçekleştirmiştir.

Ballet Russes'le birlikte Avrupalı dansçıları da yetiştiren Cecchetti'nin öğrencileri arasında, İngiliz Kraliyet Balesi'nin ve Türk Balesi'nin kurucusu Madam Dame Ninette de Valois, öğretmenlerinden Molly Lake ve eşi Travis Kamp'te vardır.

1923 yılında Ballet Russes'den ayrılan Cecchetti Milano'daki La Scala Bale Okulu'nun müdürü olmuştur. Sabah verdiği ders sırasında geçirdiği kalp krizi sonrasında 13 Kasım 1928 yılında 78 yaşında hayata veda etmiştir.

Enrico Cecchetti, kendi oluşturduğu akademik öğretim tekniğinin yanında, hem İngiliz balesinin hem de Rus balesinin bu günkü tekniğinin oluşmasında büyük katkı sağlamıştır.

Cecchetti'nin yöntemi; haftanın her günü için ayrı planlanan bale derslerini kapsar. Dansçıların kol pozisyonları arasında kesintisiz geçişi, hızlı ve güçlü bacak hareketleri, kalça açıklığını dansçının anatomik yapısına uygun olarak zorlamadan kullanımı, dansçının müzikle uyumlu hareket etmesi gibi temel prensiplere dayanır.

Cecchetti'nin yöntemi,1922 yılında Cyril W. Beaumont tarafından gelecek nesiller için yazılı olarak kaydedilmiş ve yayınlanmıştır. Bu kitap Cecchetti'nin yöntemini oluşturan teknik, duruş, kol pozisyonları, ayak, bacak, eller ve port de bras'lar gibi birçok hareket ve pozun kullanımını içeren mükemmel bir kaynaktır.

Resim 2.6 Cecchetti ve Anna Pavlova¹¹

2.3 Bale Sanatı'nda Bournonville (Danimarka) Ekolü

Resim 2.7 August Bournonville¹²

¹¹ Kaynak:<http://www.classicalballetschoolokc.com/traditions>

¹²Kaynak: <https://www.obt.org/blog/choreographers-corner-august-bournonville-pt-1/>

1748 Yılında Danimarka Kraliyet Tiyatrosu, Kopenhag şehrinde açılmıştır. Tiyatronun açılmasından çok önceleri Danimarka'da Krala ve soylulara Fransa'dan ve İngiltere'den gelen dansçıların klasik bale gösterileri düzenlediği bilinmektedir.

1771 Yılında Kraliyet Bale Okulu'nun kurulması ve 1775 yılında Floransalı Vincenzo Galeotti'nin Kraliyet Tiyatrosuna bale yönetmeni olarak göreve gelmesiyle Danimarka balesinin ulusal kimliği oluşmaya başlamıştır.

“Danimarka balesi dünya da ikinci en eski baledir (en eski bale Paris Operası balesidir.)”¹³

Noverre'nin öğrencisi olan Galeotti, Danimarka Kraliyet Balesi için elliden fazla bale yaratmasının yanı sıra Bournonville'nin geliştireceği bale stilinde temellerini attığı düşünülmektedir.

Auguste Bournonville (1805-1879) Danimarkalı dansçı ve koreografıdır. Bournonville Danimarka Kraliyet Balesi'nde eğitim görmüş ve on beş yaşında topluluğa katılmıştır. Paris'te Auguste Vestris'le de çalışan Bournonville 1829 yılında Danimarka Kraliyet Balesi'nin sanat yönetmeni olmuştur. 1849 yılında dansı bırakarak koreografiye yönelmiştir.

Bournonville'in ekolü; gözle görülür bir çaba göstermeden, ayak ve bacakların hızlı çalışması, kol ve gövdenin estetiği bozmadan asil ve kibar bir şekilde kullanılmasıyla ilgili detaylar içerir.

¹³Beatrice Fenmen ‘a.g.k’ 31

Romantik çağda yaşayan Bournonville, koreografilerinde erkek ve kadın dansçıların eşit önemde olduğu, aşkı anlatan eserler yaratmıştır.

Eserleri halen Danimarka Kraliyet Balesi'nde ve dünyadaki diğer klasik bale topluluklarında sahnelenmektedir.

Resim 2.8 Bournonville'in koreografisi: Flower Festival in Genzano¹⁴

Resim 2.9 Bournonville'in koreografisi: Napoli¹⁵

¹⁴ Kaynak:<https://www.dance-teacher.com/august-bournonville-2392536574.html>

¹⁵ Kaynak:<http://downtownphoenixjournal.com/tag/august-bournonville/>

2.4 Bale Sanatı'nda Balanchine Ekolü

Resim 2.10 George Balanchine¹⁶

George Balanchine (1904-1983);

Asıl adı Georgy Melitonovich Balanchivadze olan Gürcü dansçı ve koreograf, Rusya'nın St. Petersburg şehrinde doğmuştur. Babası besteci olan Balanchine, günümüzde adı Mariinsk Ballet Theater olan Rus İmparatorluk Bale okulunda eğitim almıştır. Rus devriminden sonra Sovyetler birliğinden ayrılarak Avrupa'ya giden ilk dansçılardandır.

Sergei Diaghilev'in Ballet Russes grubuna katılmış, Diaghilev'in önerisiyle Balanchivadze soyadını Balanchine olarak kısaltmıştır.

Boronislava Nijinska'nın Ballet Russes grubundan ayrılmasıyla topluluğun dans ustası ve koreografi olmuştur. Müzik konusunda çok yetenekli olan Balanchine'nin, besteci Igor Stravinsky ile olan dostluğu birçok yeni koreografinin de doğmasını sağlamıştır.

¹⁶ Kaynak: <https://www.imdb.com/name/nm0049422/>

1929 Yılında Sergei Diaghilev'in ölümüyle dağılan topluluğa birçok koreografi yapan Balanchine, topluluğun dağılmasından sonra Danimarka Kraliyet Balesi ve Avrupa'da ki diğer bale toplulukları içinde koreografiler yapmıştır.

1934 yılında Avrupa bale okullarıyla rekabet edebilecek bir Amerikan Bale Okulu kurmak isteyen Lincoln Kirstein'in daveti üzerine Amerika'ya giderek Amerikan Bale Okulu'nu kurmuştur.

1948 yılında New York City Ballet'yi (New York Şehir Balesi) kuran Balanchine, ölümüne kadar bu kurumun sanat yönetmenliğini yapmıştır.

Balanchine'nin tiyatro, sinema ve müzikal komediler de dahil olmak üzere farklı alanlarda da çok sayıda koreografileri vardır.

Balanchine, balede Romantizm ve Klasizm'e tepki olarak 'Neo Klasik Bale' ekolünün yaratıcısı olmuş ve balede Amerikan etkisini geliştirmiştir.

Neo Klasik Bale Ekolü;

Balanchine tarafından geliştirilen bu ekol, sahnede alışlagelmiş bale formu dışında, beden merkez dışı (off balance) kullanımı, bacak pozisyonlarında ve hareket pozisyonlarında içe ve dışa doğru yön kullanımı, müzikalite, hızlı hareketler, derin plié, kolların alışılmışın dışında farklı kullanımı, daha az zamanda daha fazla alanı değerlendirmek gibi icrası dansçıyı zorlayan bir dans tekniğidir. Dansçılar sakatlanmamak için son derece esnek, deneyimli ve dayanıklı olmalıdır.

Resim 2.11 Balanchine Koreografisi: Jewels¹⁷

2.5 Bale Sanatı'nda İngiliz Ekolü

1920 Yılında Londra'da İngiliz bale geleneğinin ve tekniğinin oluşturulması için Dancing Times dergisinin editörü olan Philip Richardson'un önderliğinde, Adeline Geneé (Danimarka), Phyllis Bedells (İngiliz), Tamara Karsavina (Rus), Edouard Espinosa (Fransız), Lucia Cormani (İtalyan) Büyük Britanya Operasyonel Dans Derneğini kurmuşlardır. Bu dernek daha sonra 1936 yılında Royal Academy of Dance (Kraliyet Dans Akademisi) adını almıştır.

Dame Marie Rambert; Varşova doğumlu olan Rambert, dans çalışmalarına Polanya'da başlamıştır. Diaghilev'in topluluğuna katılmış ve Cecchetti'den eğitim almıştır. Londra'ya gelerek kendi okulunu açmış, bu okul 'Rambert Balesi' ve 'Rambert Bale Okulu' adını almıştır. 1935 yılında ilk gösterisini sunan grup, İngiliz balesinin Avrupa'da tanınmaya başlamasını sağlamıştır. Rambert genç koreograflar ve dansçılar yetiştirmiş, İngiliz bale ekolünün oluşmasında ve gelişmesinde büyük katkıları olmuştur.

¹⁷ Kaynak:<https://www.medici.tv/en/ballets/balanchine-jewels-mariinsky-ballet/>

Dame Ninette Valois, 1926 yılında 'Academy of Choreographic Art' (Koreografi Sanatı Akademisi) adı altında bir okul açmıştır. Bu okul 1931 yılında Sedlers Wells Tiyatrosuna taşınmış önce Vic Wells balesi ardından da Sedlers wells balesi adını almıştır. 1945 yılında Covent Garden Operası'na taşınan grup, Kraliçe II. Elizabeth tarafından verilen kraliyet nişanıyla 'Royal Ballet' (Kraliyet Balesi) adını almıştır.

İngiliz tekniği; Rus, Fransız ve İtalyan ekollerinden faydalanılarak oluşturulmuş, İngiliz dansçılarının karakter, kabiliyet ve fiziksel özellikleri kullanılarak geliştirilmiş bir ekoldür.

Resim 2.12 Philip J. S. Richardson¹⁸

Adaline Genée¹⁹

¹⁸ Kaynak:<https://www.facebook.com/RoyalAcademyofDance/posts/meet-the-founders-philip-j-s-richardsonin-1910-richardson-founded-the-dancing-ti/10155052927155875/>

¹⁹ Kaynak:https://en.wikipedia.org/wiki/Adeline_Gen%C3%A9e

Photograph: Ellis W. Walker
PHYLLIS BEDELLS
as Sylvia

Resim 2.13 Phyllis Bedells²⁰

Tamara Karsavina in Her youth (Photograph of Florence van)

Tamara Karsavina²¹

Resim 2.14 Edouard Espinosa²²

Lucia Cormani (Photograph of unknown)

Lucia Cormani²³

²⁰ Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Phyllis_Bedells

²¹ Kaynak: <http://www.aha.ru/~vladmo/karsavina.html>

²² Kaynak: <https://vintagepointe.org/edouard-espinoza-and-the-world-of-early-british-ballet/>

²³ Kaynak: <https://www.facebook.com/RoyalAcademyofDance/posts/meet-the-founders-lucia-cormani-italian-school-pupil-at-la-scala-ballet-school-/10155052923845875/>

Marie Rambert²⁴

Ninnette de Valois²⁵

2.6 Bale Sanatı'nda Rus Ekolü

4 Mayıs 1738 yılında Rusya'nın İmparatorluk başkenti olan St. Petersburg'da Çariçe Anna İvanovna'nın isteği üzerine Fransız koreograf ve bale öğretmeni Jean Baptiste Lande tarafından İmparatorluk Bale Okulu kurulmuştur. 19. Yüzyılda Mariinsky tiyatrosuna taşınan bale okulu Mariinsky Bale Topluluğu ismini almıştır. Fransa ve İtalya'dan çağırılan bale eğitmenleri ve koreografların katkılarıyla büyük bir ilerleme kaydedilmiştir. Bu eğitmenlerin bazıları; Antoine Titus, Arthur Saint Léon, Alexis Blache ve Jules Perrot'dur.

1822 yılında doğan Fransız dansçı ve koreograf Marius Petipa Avrupa'nın birçok şehrinde dans ettikten sonra 1847 yılında St. Petersburg'da baş dansçı olarak sahneye çıkmıştır. 10 yıl boyunca Jules Perrot'yla çalışan Petipa 1862 yılında ilk

²⁴Kaynak: <https://alchetron.com/Marie-Rambert>

²⁵Kaynak: http://blueplaquesguy.byethost24.com/content/de_Valois_Dame_Ninette_SW13.html?i=1

koreografisini sahnelemiştir. Petipa aynı zamanda Rus bestecileriyle olan yakın ilişkileriyle bugün bale bestecileri içinde en çok tanınan Peter İlych Tchaikovsky ile birçok eser yaratmıştır. 50 yıl boyunca 60 tan fazla büyük balenin koreografisini yapan Petipa, Uyuyan Güzel, Don Kişot, Kuğu Gölü ve Fındıkkıran gibi bugün klasik bale sanatının en tanınan eserlerini yaratmıştır. Petipa dünyada Rus balesinin bugünkü şöhretinin yaygınlaşmasında büyük rol oynamıştır.

İmparatorluk Balesi, dansçıların eğitimine çok önem vermiştir. Avrupa'dan gelen eğitimciler sayesinde İtalyan ve Fransız tekniğini çok iyi özümseyerek kendi tarzını da oluşturmaya başlamıştır. Rus milli dans adımlarının ve ritimlerinin de tekniğin içine eklenmesiyle, Rus balesinin günümüzde baskın bir ekol olmasını sağlamıştır.

1917 Rus devriminde yaşanan tedirginlik sonrasında Mariinsky Bale Topluluğu'nun Avrupalı ve Rus sanatçılarının bazıları ülkeyi terk etmiştir. Rusya'dan batıya ilk iltica eden tanınmış sanatçılar arasında George Balanchine'de vardır.

Mariinsky Bale Topluluğu 1934 yılında öldürülen komünist parti başkanı Sergey Kirov'un anısına ismi değiştirilerek 'Kirov Devlet Akademik Opera ve Bale Tiyatrosu' olmuştur. Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasıyla tekrar Mariinsky ismini almıştır.

St. Petersburg'da Mariinsky Tiyatrosu'nda imparatorluk balesinden sonra 1773 yılında Moskova'da yeni bir tiyatro topluluğu oluşturulmuştur. İlk zamanlar Mariinsky tiyatrosuyla rekabet edecek düzeyde olamayan topluluk, Carlo Blasis'i koreograf olarak davet etmiştir. Üç yıl kalan Blasis'ten sonra Vassily Tikhomiroff gelmiştir. '*Rus öğretmeni Vassily Tikhomiroff (20. Yüzyılın en büyük öğretmeni) o kadar başarılı oldu ki koreograf Alexander Gorsky 1900 yılında rejisör olarak atanınca*

karşısına çok iyi hazırlanmış bir bale topluluğu çıktığını gördü. Bu tarihten itibaren Bolşoy balesi büyük ününü dünyaya yaymaya başladı.’²⁶

Devrimden sonra ne olacağı belirsizlik içinde olan bale sanatı, Sovyetler Birliği rejiminin Sovyet bale kültürünü yerli ve yabancı seyircilerle buluşturması ve bu başarısını Avrupa’ya karşı bir propaganda aracı olarak kullanmasıyla etkisini daha da arttırmıştır.

²⁶BeatriceFenmen ‘’a.g.k’’ 58

2.6.1 Sergei Diaghilev (Ballet Russes)

Resim 2.15 Sergei Diaghilev²⁷

Sergei Pavloviç Diaghilev; 1872 yılında Rusya'da doğmuştur. Hukuk fakültesinden mezun olan Diaghilev, kendi mesleği yerine sanatla ilgilenmeyi tercih etmiştir. Büyük bir entelektüel olduğu düşünülen Diaghilev, Rusya ve Fransa'da birçok sanatçının konser, sergi ve sahne oyunlarını düzenlemiştir.

Emprezaryo Diaghilev 1909 yılında İmparatorluk Balesi ve Moskova balesinin en iyi dansçılarından oluşan Ballet Russes topluluğunu kurmuştur.

19. Yüzyılın sonlarına doğru Batı Avrupa'da bale sanatı önemini yitirmeye başlamıştı. Erkek dansçıların artık bale sanatını tercih etmemelerinden dolayı erkek rollerini kadınların canlandığı bir döneme girilmişti. Rusya bu çöküşten etkilenmemiş, erkek dansçıların teknik seviyeleri en yüksek seviyede kalmıştı.

²⁷ Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Sergei_Diaghilev

Diaghilev'in topluluğunun Paris'e yaptığı ilk turnede erkek dansçı Vaslav Nijinsky ve kadın dansçılar Anna Pavlova ve Tamara Karsavina teknik kabiliyetleriyle seyircileri büyülemiş, Diaghilev ve topluluğu Avrupa' da yok olmakta olan bale sanatını yeni bir anlayışla yeniden alevlendirmişti.

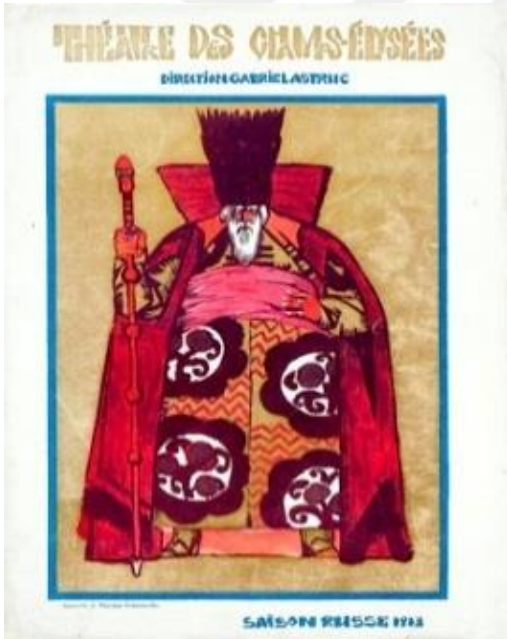
Topluluğun ilk yıllarında koreografileri Michael Fokine yapmıştır. Yeni buluşları olan Fokine üç perdelik büyük baleler yapmak yerine bir perdelik dramatik yönü kuvvetli baleler yaratmıştır. Daha sonra Bronislava Nijinskaya, Leonide Massine, Gerorge Balanchine, Sergei Lifar gibi yenilikçi birçok koreograf topluluk için koreografiler yaratmıştır.

Topluluğun 20 yıllık döneminde Avrupa'nın neredeyse her yerine ve Amerika'nın bir bölümüne turneler düzenleyen grup 1929 yılında Diaghilev'in ölümüyle dağılmıştır.

Diaghilev'in dehası; her türlü yeni fikre açık olması, sanatında uzman olan dansçılar, bale öğretmenleri, besteciler, ressamlar, koreograflar ve moda tasarımcılarını bir araya getirerek bir bütün içinde yaratımda bulunmalarını sağlayan bir kültür yöneticisi olmasından kaynaklıdır. Bu sanatçıların içinde ünlü ressam Pablo Picasso'da vardır.

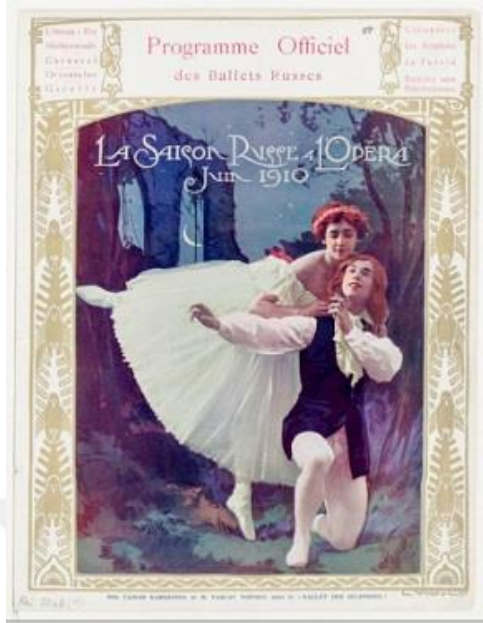
Diaghilev sadece Rus dansçıları değil İtalyan, İngiliz, Fransız ve Avrupa'nın diğer ülkelerinden gelen dansçıların da topluluk içinde eğitilmesini ve sahneye çıkmalarını sağlamıştır, bunların içinde İngiliz ve Türk Balesinin kurucusu Dame Ninette de Valois'da vardır.

Diaghilev, Rus dansçılarının, koreograflarının ve bestecilerin oluşturdukları eserlerin dünyanın her yerinde sahnelenmesi ile Rus balesinin tanınmasında büyük rol oynamıştır. Dahası, dünya balesi Diaghilev'e çok şey borçludur. Avrupa'da önemini yitiren bale sanatını tekrar canlandırmış, topluluk içinde çalışan koreograf ve dansçılar dünyanın çeşitli yerlerinde yeni oluşumlar gerçekleştirmiş, Avrupa ve Amerika'daki bale sanatını etkilemişlerdir. (Valois; İngiliz ve Türk balesi'ni kurmuş, Balanchin; kendi adını alan bir ekol ve New York Şehir balesini kurmuş, Sergei Lifar Paris Operası'nın bale bölümünü yeniden düzenlemiş, Leonid Massine Avrupa ve Amerika'da birçok toplulukta koreograf ve eğitmen olarak çalışmıştır.)

Resim 2.16 Ballet Russes Afişler²⁸

²⁸Kaynak: https://www.rbth.com/longreads/sergei_diaghilev_ballets_russes/

Resim 2.17 Ballet Russes Afişler²⁹

²⁹Kaynak: https://www.rbth.com/longreads/sergei_diaghilev_ballets_russes/

Vaslav Nijinsky

Michael Fokine

Adolph Bolm

Anna Pavlova

Tamara Karsavina ve Vaslav Nijinsky

Michael ve Vera Fokine

Resim 2.18 Ballet Russes Dansçılar³⁰

³⁰Kaynak:https://www.rbth.com/longreads/sergei_diaghilev_ballets_russes/

2.6.2 Vaganova Bale Tekniği

Resim 2.19 Agrippina Vaganova³¹

26 Haziran 1879 tarihinde St. Petersburg şehrinde doğan Agrippina Yakovleyna Vaganova, 10 yaşında İmparatorluk Bale okulu'na girmiştir.

Okul hayatı boyunca İtalyan ve Fransız ekollerinin hareketlerini incelemiş, yeni teknikler öğrenmek ve öğrendiği tekniklerin iyi yönlerini kendi dans tekniğinde uygulamaya çalışmıştır.

1897 yılında İmparatorluk Bale Okulundan mezun olarak, Mariinsky Tiyatrosuna corps de ballet (grup dansçısı) olarak girmiştir. 1900 yılında ilk solo rolünü daha sonrada Tamara Karsavina'nın ayağının sakatlanması sonucu koreografisini Michael Fokin'in yaptığı Les Sylphides eserinin başrolünü dans etmiştir. Bir yıl sonra da baş dansçı olarak kontrat almıştır.

³¹kaynak:<http://vaganovaacademy.ru/academy-eng/vaganova-eng.html>

Petipa, Fokine, Gerdt gibi ünlü isimlerle çalışan Vaganova İtalyan bale ustası Cecchetti'nin derslerini de takip etmiş ve kendi tekniğini oluşturmaya başlamıştır.

“ Henüz dans ettiği dönemlerde genç dansçılara kendi geliştirdiği teknikleri öğretmeye çalışmaktaydı. Aktif dans yaşamı sona erdikten sonra bu konudaki çalışmalarını sürdürmeye karar verdi ”³²

Vaganova 1916 yılında 36 yaşında sahne hayatını sonlandırmıştır. 1921 yılında bugün kendi adıyla anılan eski İmparatorluk Bale Okulu'nda bale dersleri vermeye başlamıştır.

Rus Balesi o dönemlerde Avrupa'ya göre çok gelişmişti, mükemmel tekniğinin yanında bale müzikleri ve koreografi alanında da Avrupa'nın çok üstündeydi. Eğitim metodunda bilimsel bir yaklaşımı olmayan Rus Bale ekolünde Vaganova büyük bir aşama kaydederek Rus balesinin bu konuda ki öncüsü olmuştur.

“Vaganova'nın dans eğitim metodu 3 temel programa dayalıdır:

Birincisi; Eğitimin her aşamasının en ayrıntılı biçimde planlanması, İkincisi; dansçının virtüözlük özelliklerini ortaya çıkaracak olan karmaşık egzersizlerin uygulanması, üçüncüsü ise; eğitim sürecinde ayrı ayrı her dansçının yapacağı hareketlere istekli ve motive bir biçimde yaklaşmasıdır. Söz konusu eğitim metodu dünya dans ve bale sanatına yaptığı katkılar sayesinde bugün birçok eğitmen tarafından kullanılmaktadır.³³”

³² KOÇKAR Tekin, Dansın İlk Akademisyeni: Agrippina Vaganova (Yaşamı ve Dans Eğitim Metodu), 241

³³ KOÇKAR Tekin, Dansın İlk Akademisyeni: Agrippina Vaganova (Yaşamı ve Dans Eğitim Metodu), 239

Vaganova gözlemleri ve deneyimleri doğrultusunda Fransız tekniğinin yumuşaklığını, İtalyan tekniğinin sağlam duruş, enerjik ayak hareketleri ve dönüşlerini kullanarak kendi adını verdiği akademik bir teknik oluşturmuştur.

Vaganaova tekniğinin en önemli özelliklerinden biri 'aplomb' yani başın, sırtın ve bedenın doğru duruşudur. Kolların hareketin uygulanması sırasında sadece estetik bir görüntü vermek yerine hareketin yapılışına yardımcı olması da amaçlanmıştır. Dansın akıcı ve mükemmel olmasını, zıplama ve dönüş sırasında kontrollü kullanılan kol pozisyonları sağlar.

Vaganaova 1934 yılında yazdığı 'Klasik Balenin Temel Prensipleri' (Basic Principles of Classical Ballet) adlı kitabında tekniğini ayrıntılı olarak anlatır.

Pedagoji ve bale öğretmenliği alanında 30 yıl çalışan Vaganova kendine özgü bir sistem geliştirmiş, bale öğretmenlerinin hangi yıl hangi hareketi ne kadar zamanda uygulamaları gerektiğini de kitabında belirtmiştir. 8 yıllık eğitim programı içerisinde tüm öğrencilerin solist ve baş dansçı kalitesinde yetiştirilmeleri hedeflenmiştir.

Vaganova 1934 yılında yazdığı kitap, akademik çalışmaları ve dans sanatına olan katkılarından dolayı Profesör unvanı almıştır.

Vaganova 5 Kasım 1951 yılında Leningrad'da (St.Petersburg) hayata gözlerini kapamış, ölümünden sonra (İmparatorluk Bale Okulu) Leningrad Koreografi Okulu Vaganova'nın ismini alarak Vaganova Bale Akademisi olmuştur. Vaganova'nın yöntemi aralarında Rudolf Nuriyev, Valery Panov, Michael Baryshnikov, Natalia Makarova, Svetlana Zakharova gibi tanınmış birçok dansçı yetiştirmiştir. Ve halen dünyada en çok kullanılan akademik bale metodudur.

3. TÜRKİYE’DE BALE SANATINA GENEL BAKIŞ

Araştırmalara göre Avrupa’da gelişmekte olan bale sanatına Osmanlı İmparatorluğu’da kayıtsız kalmamış, padişah çocuklarının evlenme, doğum ve sünnet törenleri gibi hem sarayda hem de meydanlarda kurulan çeşitli eğlence etkinliklerinde yurt dışından davet edilen sanatçılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Prof. Dr. Metin And’ın “Türkiye’de İtalyan sahnesi” adlı yapıtında, 1524 yılında Kanuni Sultan Süleyman döneminde Venedikliler tarafından bir bale gösterisi düzenlendiği bilgisine rastlanmıştır. Bu tarihe bakıldığında 1581 yılında ilk bale gösterisi olarak kabul edilen “Ballet Comique de la Reine” adlı gösteriden çok önce olmasında ayrıca dikkat çekicidir.

İstanbul’da 19. yüzyılın sonlarına doğru bazı tiyatrolarda Avrupa’dan gelen yabancı bale topluluklarının halka açık olarak gösteriler yaptığı da bilinmektedir.

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Atatürk’ün her alanda başlattığı reformlar, kültür ve sanat alanında da kendini göstermiş, savaştan yeni çıkmış bir milletin ulus bilinciyle çağdaş, uygar ve sanatsever bir toplum olarak yaşamasını amaçlamıştır.

1924 yılında Atatürk’ün isteğiyle Musiki Muallim Mektebi kurulmuştur. Cebeci semtinde Şakir ağa isimli kişinin yaptırdığı kerpiç bir bina okul olarak kullanılmış, daha sonraki yıllarda ihtiyaçlara karşılık veremeyen bu bina yıkılarak, projesini İsviçreli mimar Ernest Arnold Egli’nin çizdiği, 1929 yılında tamamlanan binaya taşınmıştır.

1935 yılında ünlü Alman besteci ve teorisyen prof. Paul Hindemith ile tiyatro ve opera yönetmeni Carl Ebert Türkiye'ye davet edilmiş, kurulacak olan Konservatuvar için incelemelerde bulunmaları istenmiştir. *6-12 Mayıs 1936 tarihinde öncelikle Musiki Muallim Mektebi öğrencileri sınavdan geçirilerek, Konservatuvar'a ilk öğrenci alımları başlamıştır.*³⁴ 1 Kasım 1936 yılında Devlet Konservatuvarı eğitim ve öğretim dönemine başlamış, müzik bölümünün idareciliğini Paul Hindemith üstlenirken temsil bölümünün idareciliğini de Carl Ebert üstlenmiştir. Kurum ilk mezunlarını 3 Temmuz 1941 tarihinde vermiştir. Kurulan ilk yapının içinde müzik, opera ve tiyatro bölümleri yer almıştır.

Devlet Konservatuvarı'nın kurulduğu 1936 yılında Atatürk Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı konuşmasında ;

*“Güzel Sanatlara da alâkanızı yeniden canlandırmak isterim. Ankara'da bir konservatuvar ve bir Temsil Akademisi kurulmakta olmasını zikretmek, benim için bir hazdır. Güzel sanatların her şubesi için, Kamutay'ın göstereceği alâka ve emek, milletin insani ve medeni hayatı ve çalışkanlık veriminin artması için çok tesirlidir.”*³⁵ diyerek yeni açılan konservatuvarın değerini ve önemini belirtmiştir.

20 Mayıs 1940 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel (1897-1961) içinde bale bölümünün de bulunduğu Devlet Konservatuvarı kuruluş yasasını hazırlamış, ancak o yıllarda henüz bale bölümü açılmamıştır. Bu konuda bazı girişimler olmuşsa da II. Dünya savaşı sebebiyle Türkiye'deki akademik bale sanatı ancak savaşın sonlanmasından sonra mümkün olmuştur.

³⁴ <http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce>

³⁵ Atatük'ün Söylev ve Demeçleri, Cilt I, 387

Hıfzı Topuz Gülümseyen Anılar adlı kitabında 1953 yılında ünlü Rus dansçı ve koreograf olan Serge Lifar'la yaptığı söyleşide Lifar'ın “1937’de Atatürk beni özel olarak Ankara’ya davet etti. Kendisinden çok zarif bir mektup aldım, Türkiye’de bir bale okulu açmam için beni Ankara’ya çağırıyordu. Bu davet beni çok heyecanlandırdı. Atatürk’ün yaptığı büyük devrimleri dikkatle izliyordum. Her alanda özellikle kültürde büyük devrimler yapılan bir ülkede çalışmayı çılgınca arzu ediyordum. Derhal kaleme sarılarak Ankara’ya bir mektup yazdım ve öneriyi mutlulukla kabul ettiğimi bildirdim. Fakat ne yazık! Atatürk hastalandı. Bir süre sonra kendisini yitirdiğimizi öğrendim. Bana yapılan teklif unutuldu gitti. Ondan sonra da artık kesinlikle Paris’e yerleştim”³⁶ bu sözlerine yer vermiş ve Türkiye’de belkide çok daha önceleri kurulacak olan kurumsal bale sanatının Atatürk’ün ölümüyle ertelendiğini dile getirmiştir.

Ankara’da daha klasik balenin akademik eğitimi oluşmadan önce Rus bale sanatçısı Lydia Krassa Arzumanova (1897-1988) 1921 yılında İstanbul’a yerleşmiş ve burada özel bir stüdyoda klasik bale eğitimi vermeye başlamıştır. Kurs içinde yetiştirdiği öğrencileriyle ilk gösterisini Casa d’Italia salonunda 8 Kasım 1931 yılında sahnelemiştir. 1941 yılında Eminönü Halkevinde “Bedii Raks” okulunu kurmuştur. Ankara Halkevinde koreografisi Arzumanova’ya müziği Ahmet Adnan Saygun’a ait “Bir Orman Masalı” adlı dans gösterisini gerçekleştirmiş, basından da büyük övgü almıştır. Türkiye’de balenin tanınmasında emeği geçen Arzumanova, yetiştirdiği öğrencilerle de Türk balesinin kuruluşuna büyük katkı sağlamıştır. Bu öğrencilerinden bazıları Yeşilköy’de kurulan bale okuluna seçilmişlerdir. Aralarında koreograf ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuarı Çağdaş Dans Anasanat Dalı kurucu öğretmenlerinden olan Kaya İlhan Akkoyunlu olmak üzere Tenasüp Önad, Engin Akaoglu, Güzide Noyan gibi Türk Balesi’ne büyük emekleri geçmiş birçok sanatçı vardır.

³⁶ TOPUZ, Hıfzı Gülümseyen Anılar, 134-135

II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte 1947 yılında Devlet Konservatuvarının içinde bale bölümünün kurulması düşüncesiyle İngiliz Kraliyet Balesinin ve İngiliz Kraliyet Bale Okulunun da kurucusu olan Dame Ninette De Valois, Türk hükümeti tarafında davet edilmiştir. Valois Ankara ve İstanbul'daki okulları gezerek çocukların hareket kabiliyetlerini ve bedensel yapılarını incelediği bir rapor hazırlamıştır. Raporda “*bir bale okulu olgusunun gerçekleşmesinin düşünmediğini ama yoğun çaba gerektirdiğini.*”³⁷ vurgulamıştır. İstanbul'da 1948 yılında 11 erkek 18 kız öğrenci ile Yeşilköy Pansiyonlu İlkokulunda eğitime başlanmıştır. Yeşilköy Bale Okulu adıyla açılan okul resmi olarak 6 Ocak 1948 yılında dönemin Valisi Lütfü Kırdar'ın katılımıyla açılmıştır. Okulun çalışma programı İngiliz Kraliyet Bale Okulu'nun programı örnek alınarak hazırlanmış, ilk öğretmenleri Joy Newton ve Audrey Knight olmuştur.

2-3 Haziran 1950 yılında Milli Türk Bale Okulu adıyla karma bir program gerçekleştirilmiş, karma programın bir bölümünde müziği dönemin Ankara Devlet Konservatuvarı müdürü Ulvi Cemal Erkin'in, koreografisi Valois'nın olan 'Keloğlan Masalı' sergilenmiştir.

Ekim 1950 yılında Yeşilköy Bale Okulu öğretmen ve öğrencileriyle Ankara'ya taşınmış, Devlet Konservatuvarının bale bölümünü oluşturmuştur.

1951 yılında Joy Newton ve Audrey Knight İngiltere'ye dönmüş yerlerine Beatrice Appleyard (Fenmen), Lorna Munsford ve Robert Lunnan Ankara'ya gelmiştir. Ardından 1954 yılında Travis Kemp ve Molly Lake ülkemize gelmiş 20 yıl kalarak birçok öğrenci yetiştirmişlerdir.

³⁷ DELON, Jak “a.g.k”,125

1957-58 yılında Konservatuvar ilk mezunlarını vermiş Devlet Tiyatrosu bünyesinde ilk bale topluluğu oluşmuştur. İlk mezunlar önceleri opera eserlerinin bale sahnelerinde dans etmişler, 1960 yılında koreografisini Robert Harrold'un müziği Manuel de Falla'ya ait olan bir perdelik 'Büyüleyen Aşk'(El Amour Brujo) adlı eserle de ilk bale gösterisini gerçekleştirmişlerdir.

28 Ocak 1961 yılında müziğini Léo Delibes'in koreografisini Lev İvanov- Enrico Cecchetti'nin yaptığı, Ninette de Valois'nın düzenlemesiyle Ailne Phillips'in yönetiminde Türk Balesi'nin gerçekleştirdiği ilk uzun bale eseri olan 'Copellia' adlı eser sahnelenmiştir.

Bu arada İstanbul'da da Türk Balesi için gelişmeler yaşanmış, Fransa'da öğrenim gören Yıldız Alpar 1952 yılında resmi olarak ilk özel bale okulunu açmış, 1953 yılında Olga Nuray Olcay İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda bale dersleri vermeye başlamış, 1955 yılında da Berlin Müzik ve Bale Akademilerinden mezun olan Rezzan Abidinoğlu İstanbul Konservatuvarı'nda öğretmenliğe başlamıştır.

Görüldüğü gibi hem Ankara hemde İstanbul'da Türk Balesi adına o dönem önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir.

1970 yılına kadar Devlet Tiyatroları bünyesinde bulunan kurum, 1309 sayılı kuruluş kanunuyla Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü adını almıştır.

Dame Ninette de Valois;Türk Balesinin kurucusu asıl adı Edris Stannus, 6 haziran 1898'de İrlanda'da doğmuştur. Espinosa ve Cecchetti ile de çalışan Valois, Diaghilev'in Ballet Russes topluluğunun da ilk yabancı dansçılarındandır. Dame Ninette de Valois'nın Türk Balesi için en büyük arzusu Türk Balesi'nin milli bir

kimlik kazanarak bir gün yabancı eğitimciler ve çalıştırıcılara ihtiyaç duymadan kendi ulusal koreograf ve eğitimcileri tarafından oluşturulacak repertuvarlara sahip olmasıydı. Bu vizyonla kendi gayret ve olanakları içinde İngiliz Kraliyet Balesi okullarında Türk dansçı, koreograf, eğitimci, koreolojist(dans yazısı) ve repetitör yetiştirilmesi gayesiyle çeşitli burslar sağlamıştır. Bu burslar sayesinde çok değerli sanatçılar yetişmiştir, bunlardan biride Türk Balesi'nin en önemli sanatçılarından Meriç Sümen(Kanan) dir. Madam Valois sadece dansçı, koreograf ve eğitimci yetiştirmemiş aynı zamanda bir bale topluluğunda olması gereken dekor-kostüm alanında da kişiler yetişmesine olanak sağlamıştır, bunlardan biri yakın zamanda kaybettiğimiz ünlü dekoratör Osman Şengezer'dir.

1948 yılında Madam Valois'nın görevlendirilmesiyle Türkiye'de bale sanatı İngiliz ekolüyle gelişmeye başlamış 70'lerin ortalarında Türkiye'nin içinde bulunduğu olumsuz ekonomik ve politik koşullar nedeniyle durma noktasına gelmiştir.

Ülkemizde İngiliz bale ekolünün sonlanmasıyla Sovyetler Birliği ile olan kültürel ilişkiler geliştirilmiş, bir çok değerli Rus bale hocası ülkemize gelmiştir. Günümüzde halen Rus bale ekolü olan Vaganova tekniği, akademik eğitim metodu olarak Konservatuvarlarımızda ve profesyonel bale topluluklarımızda kullanılmaktadır.

Ülkemizde Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Antalya ve Samsun olmak üzere altı Devlet Balesi topluluğu bulunmaktadır.

Hem ülkemizdeki topluluklara hemde dünyanın çeşitli bale topluluklarına sanatçı yetiştiren ; Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet

Konservatuvarı, Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Antalya Akdeniz Üniversitesi Devlet Konservatuvar'ları klasik bale eğitimi alanında öğrenci yetiştirmektedir.

Dünyada klasik bale sanatının kabul edilen başlangıç tarihine baktığımızda, ülkemizde ki akademik klasik bale eğitiminin ve sanatının ne kadar genç olduğu görülmektedir. Çok az zamanda yakalanılan bu başarı doğrultusunda, konservatuvarlarımızın yetiştirmiş olduğu bale öğrencilerinin dünyanın önemli yarışmalarından ödüller alması ve yine sayılı topluluklarında sanatlarını icra ederek ülkemizi temsil etmeleri Türk Balemiz adına mutluluk ve gurur vericidir.

4. TÜRKİYE'DE AKADEMİK ÇAĞDAŞ DANS EĞİTİMİ

Modern dans; 20. Yüzyılın başlarında dünyada yaşanan savaş, makineleşme, ekonomik çöküntüler ve sosyo-kültürel yapıya karşı tepki olarak ortaya çıkmış ve duyguların bedensel ifadeyle özgürce dışa vurumunu savunmuştur.

Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya 20. yüzyılda klasik bale sanatından Avrupa'nın diğer ülkeleri kadar etkilenmemiş, doğu ve batı kültürlerinin sentezlerini ve diğer bedensel formları yaratım süreçlerinin içerisinde deneyimleyerek kendi dans formlarını oluşturmaya çalışmışlardır.

Amerika'da birbirlerinden bağımsız üç kadın dansçı olan Loie Fuller, Isadora Duncan, Ruth St. Denis'in modern dans sanatının temellerini attığı düşünülmektedir. Almanya'da ise Rudolf Laban, Mary Wigman ve Kurt Joss isimleri öne çıkmaktadır. Bu isimler kendilerinden sonra gelen nesilleri etkilemiş ve modern dans sanatına öncülük etmişlerdir.

Modern dans sanatında tanınan ve kendi tekniklerini geliştirmiş koreograf ve eğitimler arasında; Martha Graham, Merce Cunningham, Alvin Aley, Lester Horton ve José Limon'u sayabiliriz.

Türkiye'de Modern Dans alanında bu gün ilk kuşak olarak kabul edebileceğimiz Kaya İlhan Akkyunlu ve Sait Sökmen gibi sanataçlarımızdan sonra Duygu Aykal, Geyvan McMilan, Beyhan Murphy, Aysun Aslan, Binnaz Dorkip, Cem Ertekin, Dilek Evgin gibi sanatçılarımızın yetiştirdiği dansçı ve koreograflarda Türkiye'de modern dans alanında üçüncü nesli oluşturmaktadır.

Çağdaş Dans Sanatı, 1980 lerin sonlarında dünyada gelişen sosyo kültürel durumun etkisiyle, dansta aynılaştırma ve ayrımcılıktan uzaklaşarak salt insan bedeninin yansıtılması ve her bireyin bedensel özellikleriyle kendini ifade edebilmesini olanaklı kılmaya çalışmıştır. Somatik çalışmaların güncel iletişim ve tasarım yollarının üretim mekanizmasının içine dahil olmasıyla ingilizce 'contemporary' yani güncel kelimesinin anlamı kullanılmış, günümüzün dans akımı "çağdaş dans" olarak nitelendirilmiştir.

Türkiye'de Çağdaş Dans Sanatı alanında öncü olan Aydın Teker halen bu alanda üretimlerine devam etmekte ve eserleri güncelliğini korumaktadır.

Prof. Tuğçe Tuna'nın MSGSÜ BAP desteği ile 2015-2016 yılları arasında "1960 Sonrası Türkiye'de Çağdaş Dans" adlı yakın tarih çalışmasında belirttiği üzere Cumhuriyet tarihinde bilinen gerçekleştirilmiş ilk çağdaş dans eseri, MSGSÜ Çağdaş Dans Anasanat Dalı kurucu eğitimlerinden olan Kaya İlhan Akkoyunlu'ya aittir. 1944 yılında Eminönü Halkevi'nde gerçekleşen gösteri "*1950 yılında da Ses*

*Tiyatrosu'nda Nazım Hikmet Ran'ın "yaşamak" şiiriyle, aynı isimli koreografisini ve performansını sahnelemiştir."*³⁸

Türk Balesi'nin Kurucusu Dame Ninette de Valois'in görevlendirmesiyle Türkiye'de kurumsal olarak ilk koreograf olan Sait Sökmen "Çark" adlı çağdaş dans koreografisini 1968 sezonunda Ankara'da sahnelemiştir.

Bu gün Türkiye'de devlete bağlı Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Modern Dans bölümü, Ankara Üniversitesi Modern Dans Bölümü ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı Çağdaş Dans Anasanat dalı bu alanda akademik olarak eğitim vermektedir.

İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde Modern dans bölümü açılmışsa da bölüm daha sonra kapanmıştır.

Yukarıda sayılan konservatuvarların arasında çağdaş dans alanında akademik eğitim veren ilk ve tek bölüm olması bakımından MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı Çağdaş Dans Anasanat dalı özel bir yere sahiptir.

Çağdaş Dans Anasanat dalı başkanı Prof. Tuğçe Tuna'yla yapılan söyleşi neticesinde aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir;

MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı Çağdaş Dans Anasanat dalı 1992-1993 yılında Bale Anasanat Dalı başkanı Prof. Meral Tunalı yönetiminde Öğr. Gör.

³⁸ TUNA Tuğçe, "1960 Sonrası Türkiye'de Çağdaş Dans"

Kaya İlhan Akkoyunlu, Prof. Aydın Teker ve Prof. Şebnem A. Selışık öncülüğünde Bale Anasanat Dalı eğitim programına ilave olarak Modern Dans Sanat Dalı adıyla kurulmuştur.

Kurulan bu bölümün ilk öğrencileri Tuğçe Ulugün Tuna, Begüm Tüzün ve Ebru Çöloğlu'dur. 1996 yılında bölümün ilk mezunu Tuğçe Ulugün Tuna olmuştur.

Modern Dans Sanat Dalı, 2009-2010 yılında Çağdaş Dans Anasanat Dalı adını alarak Bale Anasanat Dalı'ndan ayrılmıştır.

MSGSÜ Çağdaş Dans Anasanat dalının, 4 yıldan oluşan tam zamanlı 'Lisans' eğitim programı ile birlikte 'Yüksek Lisans' ve 'Sanatta Yeterlilik' programlarında bulunmaktadır.

Prof. Tuğçe Tuna'nın 2015 yılında 12-18 yaş arasındaki gençler için başlattığı 'Çağdaş Dans Yarı Zamanlı Eğitim Programı' bu alanda ilk olma özelliğiyle birlikte öğrenci ve velilerin yoğun ilgisiyle eğitime devam etmektedir.

Çağdaş Dans Anasanat Dalı öğrencileri ve mezunları yurtiçi ve yurtdışındaki proje ve platformlarda hem dansçı hem de koreograf olarak ülkemizi en iyi şekilde temsil etmektedirler.

4.1 Çağdaş Dans Eğitiminde Bale Tekniğinin Yeri

Global bir ifade biçimi olan çağdaş dans ; farklı dans disiplinlerini bir arada birleştirebilen, içinde ses, konuşma gibi tiyatral unsurlarıda barındırabilen beden kullanımının tüm olasılıklarına açık olması yönüyle diğer dans ekollerinden ayrılan bir dans stilidir.

Çağdaş dansa dansçının beden ve mekan ilişkisi, yerçekimi ve beden kullanımı, dansa fiziksel ve geometrik algı, bedenin olasılıklarını keşfetme, bedensel ve zihinsel farkındalık gibi bedenin orantı, ölçü ve yaratım sürecini keşfederek, performansına aktarması amaçlanır. Bireyin bedeninde taşıdığı her türlü inforatik bilgi, kendi duygu düşüncesini yada hareket kalitesini yansıtmakta kullanılabilir. Dolayısıyla birçok farklı hareket kalitesi, hareket dinamiği koreografilerde yada dansçının performanslarında yer alabilir.

Çağdaş dans tekniğinde öğrencinin kendi bedenini en yüksek potansiyelle geliştirmesi beklenir. Bale tekniği dersi, öğrencinin vertical düzlemde alt ve üst beden koordinasyonunda sağ ve sol taraflarının eşit uygulamasını sağlar. Çağdaş dansa bale eğitimi balenin estetiğine hizmet etmekten ziyade bale tekniğinin bedeni kuvvetlendiren yapısını öğrenciye öğretmek ve uygulatmak amacındadır.

Bu hedef doğrultusunda verilen bale tekniği dersi; öğrencinin bedeninin yerçekimiyle en uyumlu şekilde dikey duruşunun (aplomb) kullanımını sağlamayı amaçlamakla birlikte, kas yapısını güçlendirmesi, fiziksel gelişim, hareket algısı, denge, koordinasyon, kondisyon ve müzikal duyarlılık gibi yeteneklerini geliştirerek belli bir disiplin içinde her öğrencinin kendi anatomik yapısı doğrultusunda bedenlerini kullanmaları hedeflenmektedir.

5. ÇAĞDAŞ DANS BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN, GÜNÜMÜZ BALE TEKNİĞİYLE HAZIRLANAN, ÖRNEK DERSTE KULLANILAN POZİSYON VE HAREKETLERE DAİR GENEL AÇIKLAMALAR

Klasik bale eğitimi için seçilen öğrencilerde bedenın olanakları klasik bale tekniğine en uygun kriterler aranarak seçilir. Eğitim klasik balenin gerektirdiği fiziksel göstergeler, yüksek derecede talep edilerek sürdürülür.

Çağdaş dans eğitiminde ise öğrenciden beklenen özellikler arasında klasik balenin fiziksel olarak talep ettiği kriterler en önemli unsurlar değildir.

Bu çalışmada; adalelerin ve eklemlerin klasik bale tekniğinin talep ettiği kriterlere tam uyması hedeflenmemektedir. Bunun yanısıra çağdaş dans tekniğinin kapsadığı hareketlerin dışında, klasik bale tekniğinin içerdiği eklem ve adale olanakları hakkında da bilgilennemeleri ve bedenlerin bu olanaklarını da kullanılabilir noktaya gelerek kuvvetlenmeleri amaçlanmaktadır.

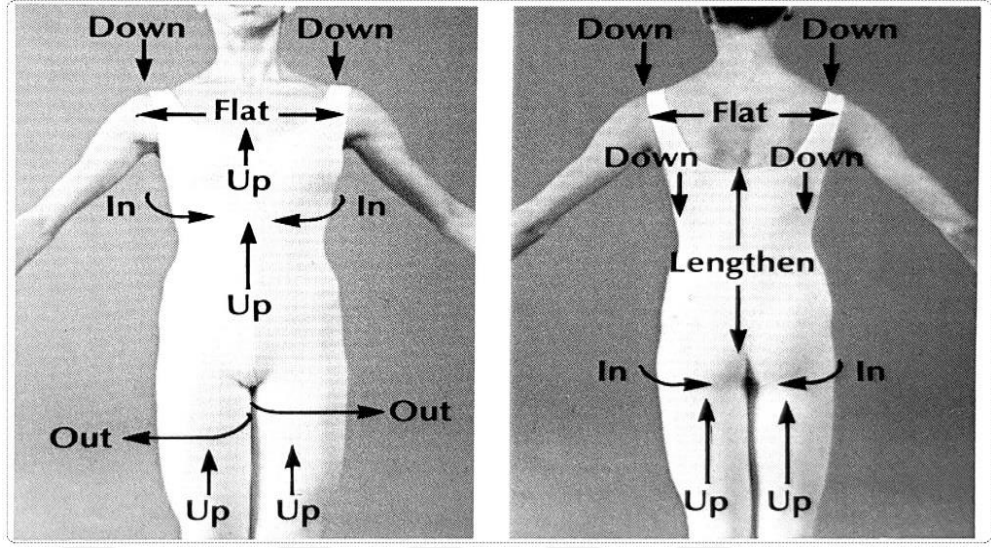
Dolayısıyla çağdaş dans öğrencileri için hedeflenen bale tekniği çalışması farklı nitelikler taşımaktadır.

Takip eden bölümde “Çağdaş Dans Son Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlanan Örnek Ders” içeriğine dair genel bilgiler yer almaktadır. Bu sebeple tüm klasik bale tekniği hareketlerini içermemektedir.

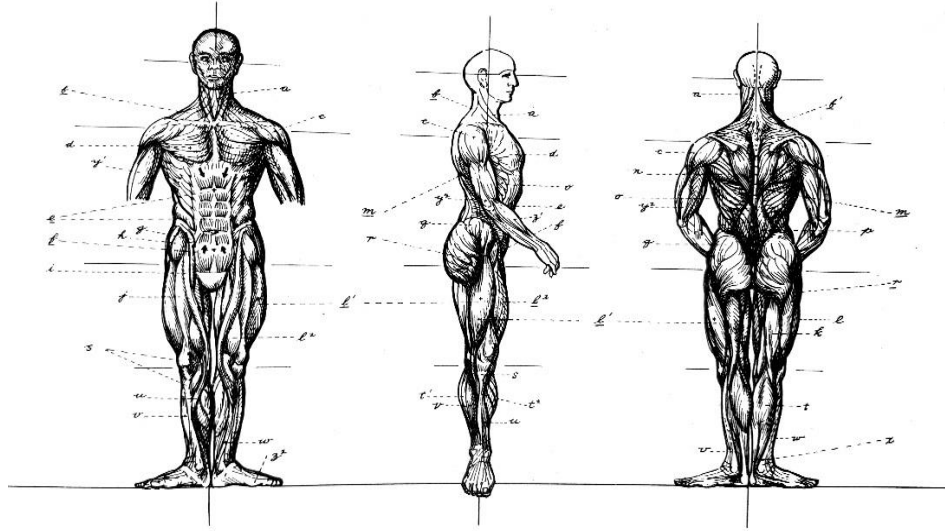
5.1 Balede Doğru Duruş (Aplomb)

Beden kullanımının her türünde olduğu gibi yer çekimiyle en uyumlu konumlandırılan dikey duruş(Aplomb) son derece önemlidir. Çağdaş dans öğrencilerinin ve klasik bale öğrencilerinin temel egzersizleri uygularken zorlanmadan ve doğru şekilde uygulamalarına olanak verir. Doğru oturmuş bir duruş, tekniği üst seviyeye taşıdığı gibi iyi bir dansçı olmak içinde temeldir. Vücudun ortasından hayali bir çubuğun geçtiği varsayılır, baş dik ve boyundan yukarı doğru uzatılır, omuzlar yanlara doğru konumlandırılmalıdır, burada dikkat edilmesi gereken nokta göğüs kafesi dışarı doğru çıkmamalıdır. Kalça ekleminden kaburgalara kadar olan kısmın (karın ve sırt bölgesi) yukarı doğru uzadığı düşünülür, bacak adalelerinin içeriden dışarıya doğru dönüklüğü için pelvis (leğen kemiği) içeri doğru toplanarak yukarıya doğru uzayacak biçimde çalıştırılmalıdır. Kalça bölümünde en çok yapılan hata pelvisi merkez çizgisinin önünde veya arkasında konumlandırmaktır. Pelvis yanlış şekilde konumlandırıldığında doğru duruş bozulur ve bel sakatlanmalarının gerçekleşmesi kaçınılmaz olur.

Birinci pozisyonda pelvisin içeri ve yukarı doğru hissedilmesiyle, kalçadan uyluk kemiklerinin içeriden dışarı doğru döndürüldüğü hissedilir, özellikle dizler düz tutulurken bacakların iç ve arka tarafının uzadığı hissedilmelidir.

Resim 5.1 Doğru Duruş³⁹

Çizim 5.1 Birinci pozisyonda vertical duruşun Anatomik çizimi⁴⁰

³⁹ Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,5, Fotograf: Susan Cook

⁴⁰ Kaynak: **TheClassicBallet**, 29, İllüstrasyon: CarlusDyer

Resim 5.2 Pelvisin merkez çizgisinden içe ve dışa doğru hatalı konumlandırılması⁴¹

5.2 Balede Ayak Pozisyonları

Birinci pozisyon; topuklar birbirine değeri ve ayaklar düz bir çizginin üstünde vücudun ağırlığını eşit taşır. Burada öğrencilerin anatomik yapısı göz önüne alınarak ayakların açısı ayarlanmalıdır. En çok yapılan hata ayağın içe doğru basmasıdır, tüm ayak parmakları yeri kavramalı ve serçe parmak da dahil olmak üzere yer hissedilmelidir. (Bu unsur bir önceki paragrafta yer alan kalça eklemi pelvisin doğru konumlandırılmasıyla doğrudan ilintilidir.)

İkinci pozisyon; ayaklar düz bir çizginin üstünde, ayakların arasındaki mesafe öğrencinin ayağının boyunun yaklaşık bir buçuk katı olacak şekilde açılmalıdır.

Üçüncü pozisyon; bir ayağın topuğu diğer ayağın ortasına gelecek şekilde açık olarak pozisyon oluşturulur. Her bir ayak diğerinin yarısını kapatmalıdır. *Vaganova sisteminde 3.pozisyon 5. pozisyona hazırlık olması amacıyla öğretilir ve 5. Pozisyon öğretildikten sonra 3.pozisyon klasik bale eğitiminde kullanılmaz⁴²*

⁴¹Kaynak: www.danceclass.com

⁴²Müride Aksan, **I. Yıl Klasik Bale Eğitimi**,5

Dördüncü pozisyon; zeminde, öğrencinin ayak boyunun bir katı kadar açıklıkta iki paralel çizgi olduğu düşünülür, öndeki ayağın topuğuyla arkadaki ayağın parmak ucu aynı hizada görülür. 4. pozisyon plié de özellikle vücut ağırlığının 2 bacağa eşit olarak dağıtılması ve ağırlığın ortada olması gerekmektedir, ağırlık önde ve arkada olmamalıdır. Plié esnasında arkada kalan diz özellikle öne doğru düşmemelidir.

Beşinci pozisyon; birbirine paralel iki çizgi üstünde bacaklar çaprazlanmış şekilde, öndeki ayağın topuğu arkadaki ayağın baş parmağına değmelidir.

Altıncı pozisyon;(paralel 1.pozisyon) iki ayak yan yana gelerek iç yüzeylerin birbirine değecek şekilde, ayak baş parmaklarının uçları ileriye göstermesiyle pozisyon oluşturulur.

Attitude a Terre (Vaganova stili) Hazırlık pozisyonu; arkadaki ayağın parmak ucu gergin olarak yerde ve ayağın topuğu aşağıya dönük olarak konumlandırılmışken, diğer ayağın içi karşıyı gösterir.

Resim 5.3 Birinci Pozisyon⁴³

Resim 5.4 İkinci Pozisyon⁴⁴

⁴³ Kaynak: www.dancer.com

⁴⁴ Kaynak: www.dancer.com

Resim 5.5: Üçüncü Pozisyon⁴⁵

Resim 5.6 Dördüncü Pozisyon⁴⁶

Resim 5.7 Beşinci Pozisyon⁴⁷

Resim 5.8 Altıncı Pozisyon⁴⁸

Resim 5.9 Hazırlık pozisyonu (attitude a terre)⁴⁹

⁴⁵ Kaynak: www.dancer.com

⁴⁶ Kaynak: www.dancer.com

⁴⁷ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁴⁸ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁴⁹ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

5.3 Balede Kol Pozisyonları

Kol kullanımının klasik bale sanatında çok önemli bir yeri vardır. Öğrenci doğru duruşla birlikte bedeninin kollarla olan uyumunu fark etmeli kolları bedenden ayrı değil bir bütün olarak düşünmelidir. Bedenin kol ile uyumu estetik bir görüntü katmakla beraber hareketlerin yer çekimiyle olan momentumunu ve yönünü kontrol ederek hareketin akışını sürdürmesini de kolaylaştırır. Özellikle allégrolarda(zıplamalar) doğru kullanılan kol dansçının daha çok zıplamasına da yardımcı olur. *Vaganova okulunun kullandığı ana kol pozisyonları 1.,2.,3.pozisyonlardır. Bu pozisyonlar diğer kol pozisyonlarına kaynak teşkil eder*⁵⁰.

Resim 5.10 Hazırlık Pozisyonu⁵¹

Resim 5.11 Birinci Pozisyon⁵²

⁵⁰Müride Aksan ‘?A.g.k?’ ,6

⁵¹Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁵²Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

Resim 5.12 İkinci Pozisyon⁵³

Resim 5.13 Üçüncü Pozisyon⁵⁴

Resim 5.14 Küçük Pozisyon⁵⁵

Resim 5.15 Büyük Pozisyon⁵⁶

⁵³Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁵⁴Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁵⁵ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁵⁶ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

5.4 Bale Ekolünde Doğru El Duruşu

Eller, omuzdan başlayarak parmak uçlarına doğru incelen bir form oluşturarak kolların uzun ve zarif görünümünü tamamlar. Elin zarif ve ince görünümünü sağlamak amacıyla; baş parmak 3.parmağın orta boğumuna değdirilecek biçimde içeri doğru toplanır. Diğer parmaklar hafifçe dışa doğru aralanır.⁵⁷ El her zaman rahat görünmeli parmaklar arasında doğal bir açıklık olmalıdır. Parmaklar hareket esnasında kasılmamalı, bilekler içeri ve dışarı doğru tutulmamalıdır.

Resim 5.16 Doğru El duruşu⁵⁸

Resim 5.17 Kasılmış Parmaklar⁵⁹

Resim 5.18 Baş parmaklar kapalı⁶⁰

Resim .19 El Bilekleri düşmüş⁶¹

⁵⁷ Müride Aksan ‘‘A.g.k’’ 7

⁵⁸ Kaynak: <https://www.energetiksblog.com.au/blog/2017/2/21/technique-101-ballet-hands>

⁵⁹ Kaynak: <https://www.energetiksblog.com.au/blog/2017/2/21/technique-101-ballet-hands>

⁶⁰ Kaynak: <https://www.energetiksblog.com.au/blog/2017/2/21/technique-101-ballet-hands>

⁶¹ Kaynak: <https://www.energetiksblog.com.au/blog/2017/2/21/technique-101-ballet-hands>

5.5 Bar (*barre*) Egzersizleri

“Öğrencilerin ve dansçıların bir eliyle barı tutarak yaptığı egzersiz dizisi. Bu *barre*, genellikle, tahtadan yapılmış silindir biçiminde, çalışma salonunun duvarına yatay olarak tutturulmuş ve yerden yüksekliği 107 santimdir. *Barre* egzersizi, klasik balenin temelidir ve dansçı, hareketlerinde olağanüstü ilerleme sağlar. Her bale dersi bu egzersizlerle başlar. *Barre*’de yapılan çalışmalar, adalelerin doğru olarak gelişmesi için yararlıdır. Bacakların kalçadan dışa doğru çevrilmesi; eklemlerin, adalelerin kontrolü, yumuşaklığı hep bu çalışmayla mümkün olur. Kolay ya da karmaşık uygulanabilir”⁶²

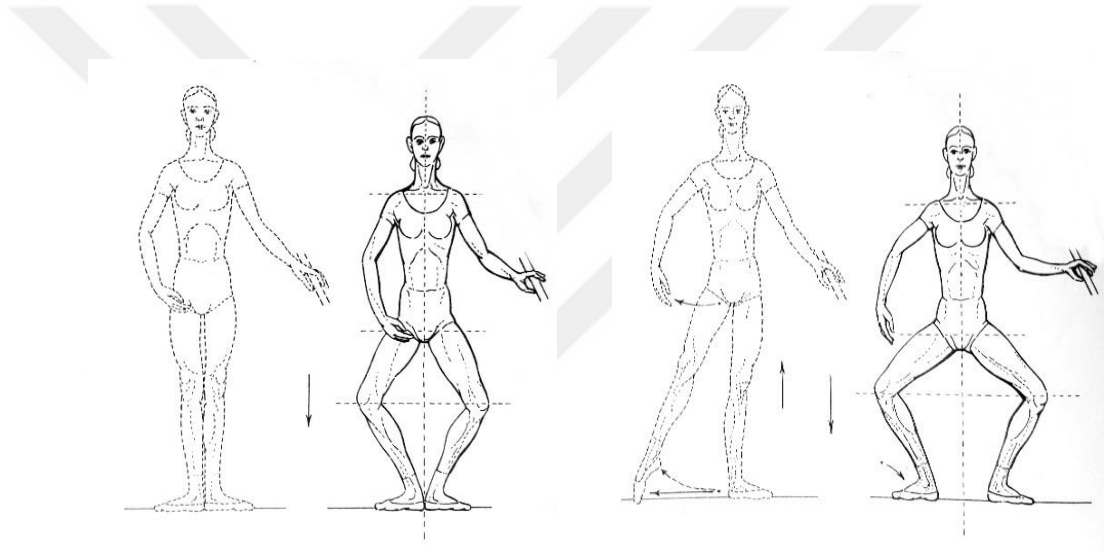
5.5.1 Demi Plié

Klasik bale dersinin başlangıcında barda yapılan ilk ve en temel harekettir. Plié’ler beş ayak pozisyonuyla da uygulanır. Dizlerin bükülerek iki yana eşit açılmasıyla toplukların yerden kalkmadan en derin noktaya durmadan inilmesi ve tekrar dizlerin düzeltilerek yukarı çıkılmasıyla oluşur. Aşağıya doğru inerken başımızın tepesinde bir lastik olduğu düşünülerek beden ağırlığı yukarı doğru çekilmelidir. Hareketi uygularken doğru duruşla (pelvisin, sırtın ve başın duruşu) birlikte beden ağırlığı iki bacağa eşit olarak dağıtılır, düzelirken topuklar yeri itmeli, hareketi uygularken dikkat edilmesi gereken nokta diz ve ayağın aynı hizada olmasıdır. Böylece öğrencinin vücut açıklığı ne olursa olsun hareketin doğru yapılmasına olanak verir. Hareketin amacı; denge gücünü geliştirir, adalelerin içten dışa doğru açılmasını sağlar, kasıkları esnetip, aşıl tendonunun uzamasına yardımcı olur. Zıplama hareketlerini uygularken yerden kuvvet almayı ve yere inişlerde yumuşak olmayı sağlar, dönüşlerde kuvvet almayı sağlar.

⁶²Gail Grant, **Bale Sözlüğü**, Çev. İnci Kurşunlu, 80

Plié'de yapılan anatomik hatalar;

Kalçada yeterli eksternal rotasyon yapılamadığında pelvis merkez çizgisinden içeri yada dışarı doğru yanlış konumlandırılır, bu durum bele yük binmesine sebep olur, öğrencinin doğru duruşu (bel ve sırt) bozulmadan hareket kalça açıklığına uygun şekilde yaptırılır. ayak tabanlarının ve dizlerin öne doğru düşmesi engellenir, beden ağırlığının her iki bacağına eşit olarak dağıtılmış olması gereklidir, kol pozisyonları doğru kullanılarak bedenle uyum içinde olmalıdır.

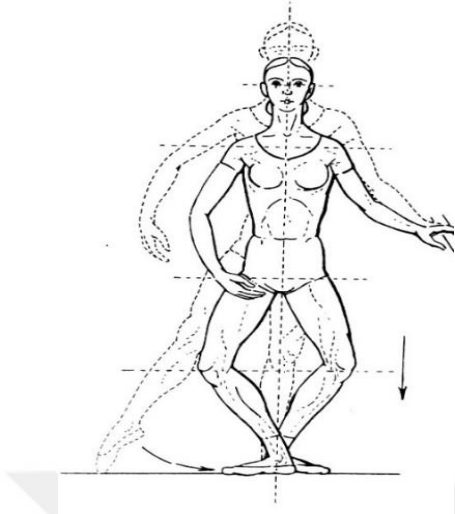

Çizim 4.2 Birinci pozisyon demi plié⁶³

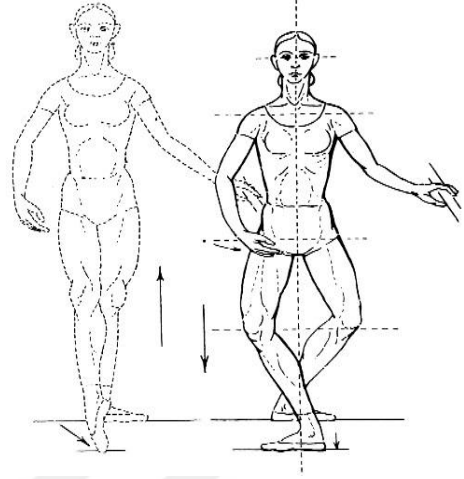
Çizim 4.3 İkinci Pozisyon demi plié⁶⁴

⁶³ Kaynak: **TheClassicBallet**, 34,35 İllüstrasyon: CarlusDyer

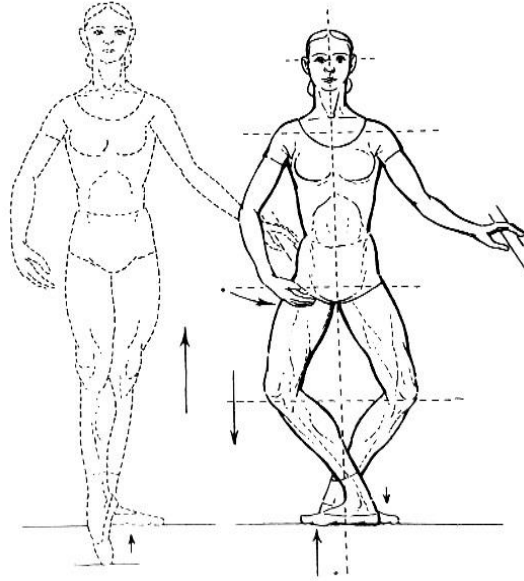
⁶⁴ Kaynak: **TheClassicBallet**, 34,35 İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.4 Üçüncü pozisyon demi pli ⁶⁵

Çizim 5.5 Dördüncü pozisyon demi pli ⁶⁶

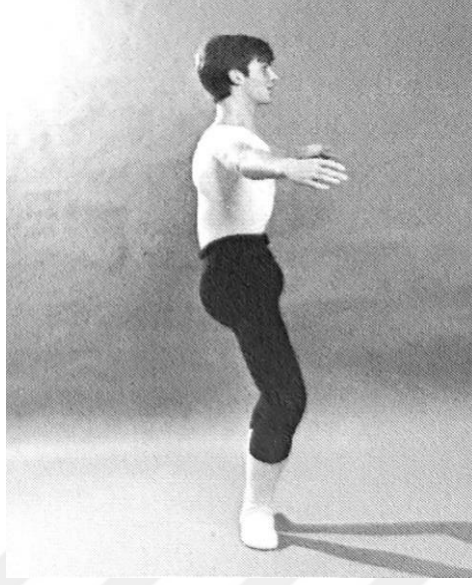

Çizim 5.6 Beşinci Pozisyon demi pli ⁶⁷

⁶⁵ Kaynak: **TheClassicBallet**, 34,35 İllüstrasyon: CarlusDyer

⁶⁶ Kaynak: **TheClassicBallet**, 34,35 İllüstrasyon: CarlusDyer

⁶⁷ Kaynak: **TheClassicBallet**, 34,35 İllüstrasyon: CarlusDyer

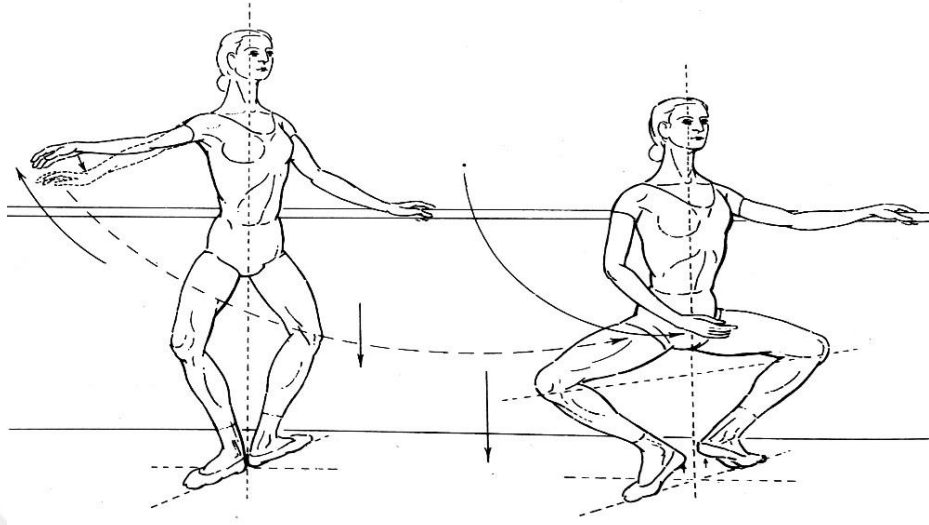

Resim 5.20 Pelvis içeride yanlış demi pli ⁶⁸

5.5.2 Grand Pli 

Hareket demi pli  ile başlar, topukların yerden kalkmadan önceki noktaya geldikten sonra iniş devam eder topuklar doğal olarak yerden ayrılırken mümkün olan en az derecede yerden yükselecek biçimde en son noktaya ulaşır. Harekette devamlılık çok önemlidir, egzersizin hiçbir yerinde duraklama yapılmaz aşağı inildikten sonra beklenmez. Yukarı çıkışta önce topuklar yeri kavrar ve iter, daha sonra aynı demi pli ’de olduğu gibi dizler düzeltilir. İkinci pozisyonda grand pli  yapılırken topuklar kaldırılmaz. Kolların doğru zamanlamada kullanılması çok önemlidir. Dördüncü pozisyonda yapılan demi ve grand pli lerde özellikle arkadaki bacağın dizinin  ne düşmemesine dikkat edilmesi gerekir. Doğru duruş bozulmamalı, omuzlar ve sırt  ne düşürülmemelidir.

⁶⁸ Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,87, Fotograf: Susan Cook

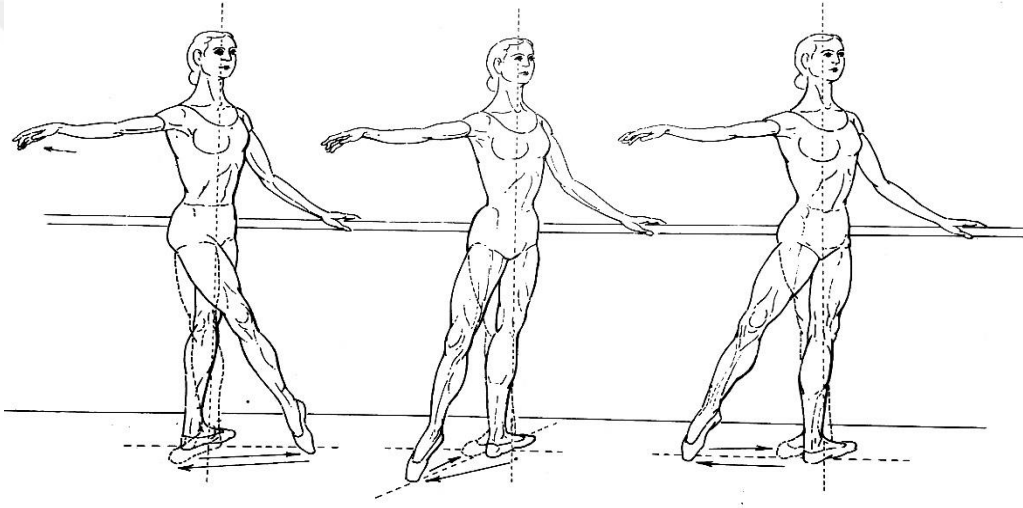
Çizim 5.7 Grand plié⁶⁹

5.5.3 Battement Tendu

Egzersiz ön, yan ve arkaya uygulanır, kalça ekleminde parmak ucuna kadar gerilme hareketidir. Birinci pozisyon ve beşinci pozisyonda yapılır, pozisyonda duran bacak destek, gerilen bacak ise çalışan bacak olarak adlandırılır. Egzersiz klasik bale tekniğinin en önemli hareketlerinden biridir. Tendu'yü doğru uygulayan bir öğrenci diğer hareketleri yapmada zorlanmayacaktır. Öne yapılan battements tendu'de, hareket ayak hiç yerden kaldırılmadan topuğun öne gitmesi ile başlar daha sonra tüm ayağın yerden sürterek parmakların uçlarına kadar gerilmesiyle son noktaya ulaşır, topuk yukarı bakmalı ayak parmaklarının ucu yere değmelidir. Geri dönüşte hareketi önce ayak parmak uçları başlatır ve en son topuğun doğru pozisyona gelmesiyle bitirilir, bu sırada turnout bacak açıklığı korunur. Beden ağırlığı destek bacaktır. Kesinlikle ayak parmaklarının üstüne ağırlık verilmemelidir. Yana yapılan battements tendu'de ise ayak parmakları yeri iterek açılırken parmak uçları son

⁶⁹ Kaynak: TheClassicBallet, 36, İllüstrasyon: CarlusDyer

noktaya kadar gerginliğini korur ve hareketin dönüşünde parmak uçları kademeli olarak yeri sürterek en son topuk yerini alır. Arkaya yapılan battements tendu de ise ayak parmak uçları hareketi başlatırken topuk pelvisten turnout u koruyarak yeri göstermelidir, geri dönüşte ise önce topuk daha sonra ayak parmakları yeri sürterek başlangıç pozisyonuna gelir. Bütün tendu'lerde destek bacak ve çalışan bacak içeriden dışarı doğru adale açıklığını (turnout) korumaya çalışır. Her iki diz gergin ve çalışan ayak hareketi yaparken yerden kalkmamalıdır.

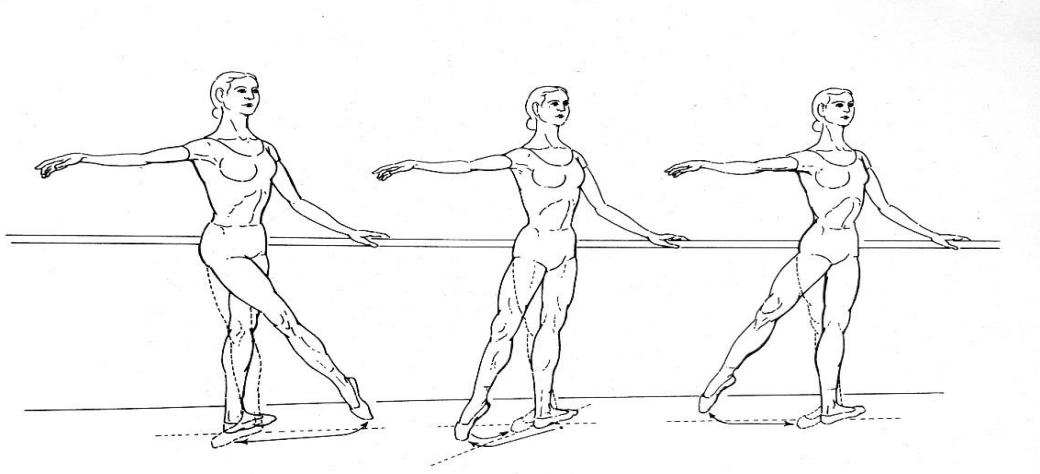

Çizim 5.8 BattementTendu⁷⁰

5.5.4 Battemen Tendu Jeté

Bu hareket ayağın iç ve dış kaslarını güçlendirirken bilek ekleminin de esneklik kazanmasını sağlar. Hareket tendu gibi düz bir çizgi üzerinde yeri sürterek başlar, parmak uçları yaklaşık yerden on santim havalanır ve tekrar düz bir çizgi üzerinde yeri sürterek başlangıç noktasına gelir. Egzersiz kalçalar hareket ettirilmeden kasık ekleminde yapılmalıdır. Müziğin temposuna göre ayağın en gergin olduğu noktada bir an gösterilir. Hareket ön, yan ve arkaya uygulanır.

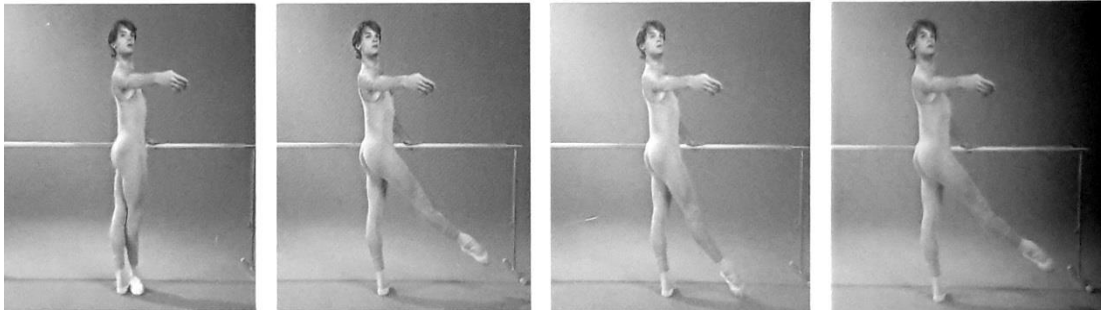
⁷⁰ Kaynak: TheClassicBallet, 41, İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.9 Battementtendu jete⁷¹

5.5.5 Battement Tendu Jeté Piqué

Battement tendu jeté hareketinin içinde kullanılan bir egzersizdir. Cabriole hareketi için de önemli bir hazırlık egzersizidir. Battement tendu jete ye açılan çalışan bacağın parmak uçlarının yere enerjik bir şekilde dokunup ayağın tekrar aynı dereceye gelmesiyle oluşur. Yerde bir iğnenin olduğu ya da yerin çok sıcak olduğu düşünülerek parmak uçlarının yere dokunmasıyla çok keskin bir şekilde ayağın tekrar yukarı başlangıç pozisyonuna kaldırılması şeklinde uygulanır, hareketin başlangıç ve bitiş yüksekliği aynı olmalıdır.

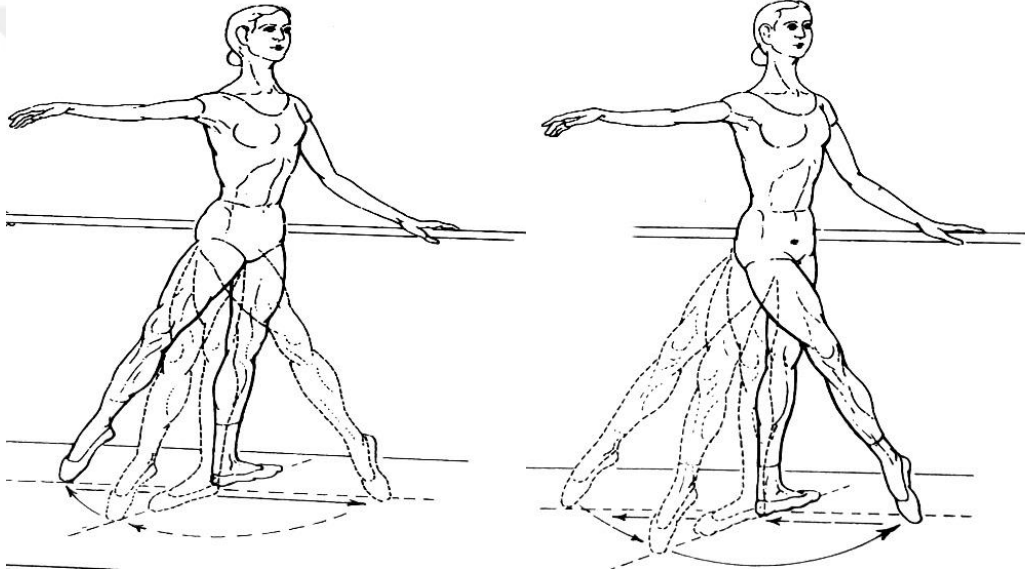
Resim 5.21 Battementtendu Jete Piqué⁷²

⁷¹ Kaynak: **TheClassicBallet**, 43, İllüstrasyon: CarlusDyer

⁷²Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,94, Fotograf: Susan Cook

5.5.6 Rond De Jambé Par Terre

Hareket birinci pozisyonda başlar çalışan bacak gergin şekilde öne açılır, parmak uçları yerden kalkmadan yana ve daha sonra arkaya kasıklardan rotasyon yaparak durmadan birinci pozisyona geri döner bu rotasyona en dehors (içten dışa, çalışan bacak yönüne doğru) denir. Hareket arkadan öne doğru yapıldığında en dedans (içeriye, destek bacağına doğru) denir. Hareketin doğru yapılışında öğrenci yerde ‘‘D’’ şeklini çizmiş olduğunu duyumsar.

Çizim 5.10 Rond de jambe par terre (en dehors ve en dedans)⁷³

5.5.7 Sur Le Cou De Pied

Kendi başına bir egzersiz olmayan sur le cou de pied çalışması egzersize bağlı olarak üç farklı yükseklik ve biçimde kullanılır. Frappé, petitbattement, fondu ve pirouette egzersizlerinin temel ayak pozisyonudur. Öne yapılan cou de pied de çalışan ayağın topuğu, destek ayak bileğinin kemik çıkıntısı üzerine yerleştirilerek, ayak tabanının, sonuna dek gerilmesiyle oluşur, çalışan ayak destek ayağın bileğini sarar.

⁷³ Kaynak: The Classic Ballet, 43, İllüstrasyon: Carlus Dyer

Öne cou de pied pozisyonu;

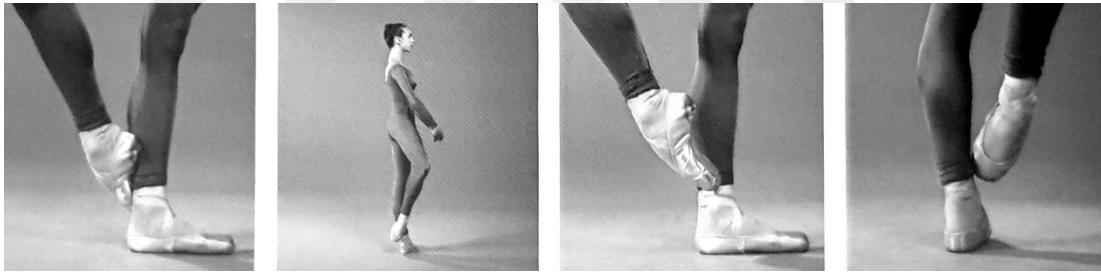
1) *Frappé ve Petit battement; çalışan ayak tabanının, destek ayak bileğini saran konum,*

2) *Fondu; çalışan ayak küçük parmağının, destek bacak iç bilek çıkıntısı üzerine temas ettirildiği konum,*

Arkaya cou de pied pozisyonu

1) *Frappé ve Petit battement; çalışan ayak bileğinin destek ayak topuk çıkıntısı üzerine yerleştirildiği konum,*

2) *Fondu; çalışan ayak bileğinin, destek bacak alt adale köküne temas ettirildiği konum.*⁷⁴

Resim 5.22 Doğru Sur le cou de pied⁷⁵

Resim 5.23 Yanlış sur le cou de pied⁷⁶

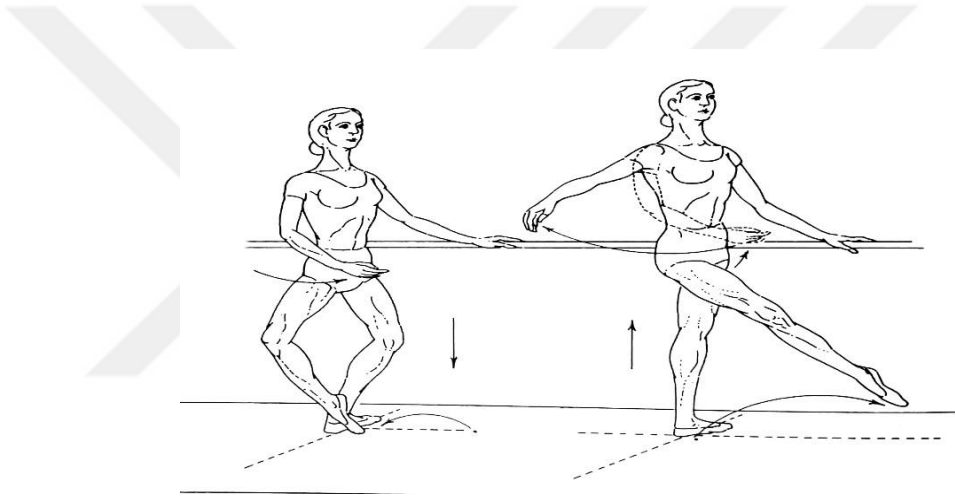
⁷⁴Müride Aksan ‘?A.g.k’’, 32

⁷⁵ Kaynak: ClassicalBalletTechnique, 18, Fotograf: Susan Cook

⁷⁶ Kaynak: ClassicalBalletTechnique, 18, Fotograf: Susan Cook

5.5.8 Battement Fondu

Tek ayak üzerinde yapılan sıçramaların çalışılmasında en önemli hazırlık egzersizidir. 45° veya 90° derece açılarda çalışılır. Egzersiz öne, yana ve arkaya yapılır. Egzersizin başlangıcında destek bacak plié, çalışan bacak sur le cou de pied pozisyonundadır, sonra iki dizde aynı anda düzelir. Çalışan bacak ve destek bacak tamamen dışa dönüktür, çalışan bacak ileriye doğru gerilip uzatılırken destek bacak tamamen gergin ve düzdür. Geri dönüşte de her iki bacak aynı anda hareket ederek başlangıç konumuna gelir.

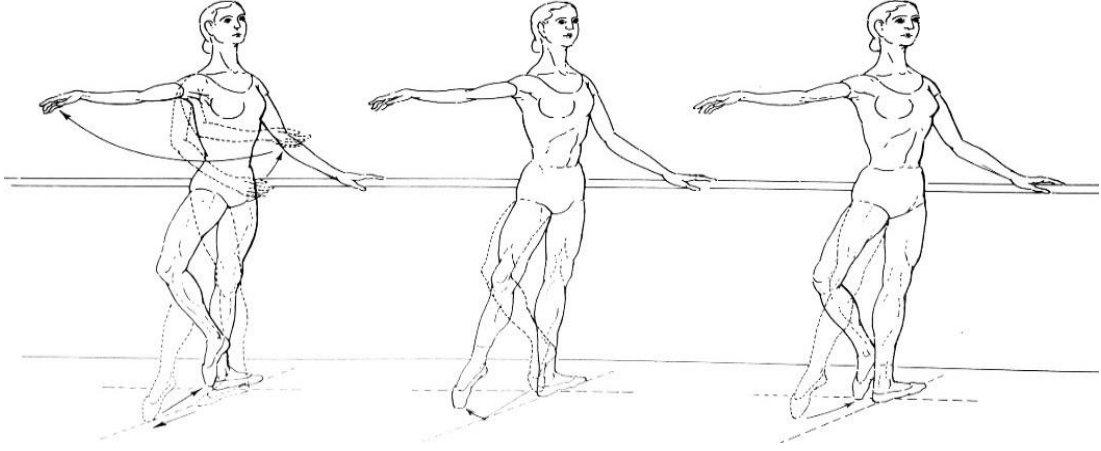

Çizim 5.11 Battement Fondu⁷⁷

5.5.9 Battement Frappé

Hareket ayak, bilek ve bacağın güçlendirilmesini sağlar. Öne, yana ve arkaya uygulanır. Hareketin hazırlığı beşinci pozisyondan başlar çalışan ayak yana tendu açılır ve sur le cou de pied'e gelir, destek bacak gergindir, çalışan bacak enerjik şekilde öne, yana ve arkaya açılır her açılan yönün sonunda çalışan ayak sur le cou de pied'e gelir. Egzersiz keskin ve dinamik bir biçimde yapılmalıdır, eğitmenin isteğine göre çalışan ayak açıldığında müzikal vurgu içeri yada dışarı doğru uygulanmalıdır.

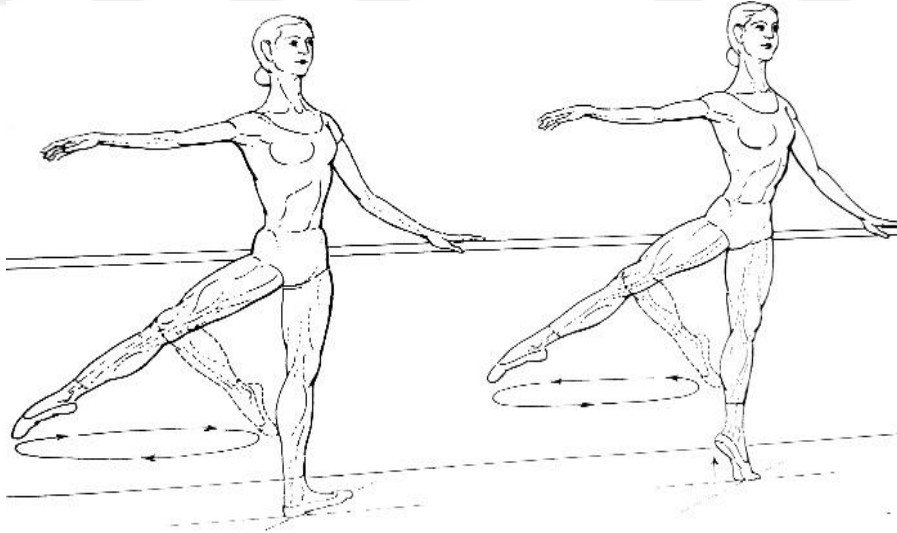
⁷⁷ Kaynak: TheClassicBallet, 56, İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.12 Battementfrappé⁷⁸

5.5.10 Rond De Jambe En L' Air

Egzersiz 45° ve 90° en dehors ve en dedans olarak uygulanır. Yana açılan çalışan bacağın yükseklik derecesi korunarak dizden aşağısı dairesel olarak hareket eder, kalça kare ve sabittir. Sadece çalışan bacağın dizden altı hareket ettirilir.

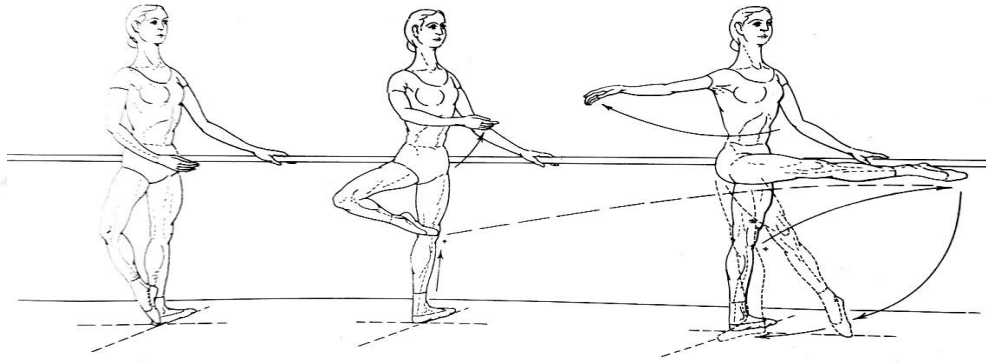
Çizim 5.13 Rond de jambe en l'air En dehors ve en dedan⁷⁹

⁷⁸ Kaynak: TheClassicBallet, 52, İllüstrasyon: CarlusDyer

⁷⁹ Kaynak: TheClassicBallet, 69, İllüstrasyon: CarlusDyer

5.5.11 Battement Développé

Egzersiz öne yana ve arkaya uygulanır. Çalışan ayak beşinci pozisyonda, cou de pied den retiré ye çekilir, duraklama yapılmadan istenilen yüksekliğe açılır ve kontrollü olarak aşağı indirilerek sur le point ten geçerek beşinci pozisyona kapatılır. Kalçaların kare duruşu ve adalelerin içeriden dışarıya dönüklüğü hem çalışan hem de destek bacak için korunur, gövde ve sırt kontrollüdür. Retiré ye çekilen bacağın dizinin özellikle yanda olmasına dikkat edilmelidir, öne açılan développé de pelvisin içeriye girmesine (bele oturma) izin verilmemelidir. Arkaya yapılan développé de sırt ve kollara özellikle dikkat edilmelidir en çok yapılan hatalar, bacağı daha çok yukarı kaldırmak için sırtın öne doğru düşmesi ve kol pozisyonlarının bozulmasıdır.

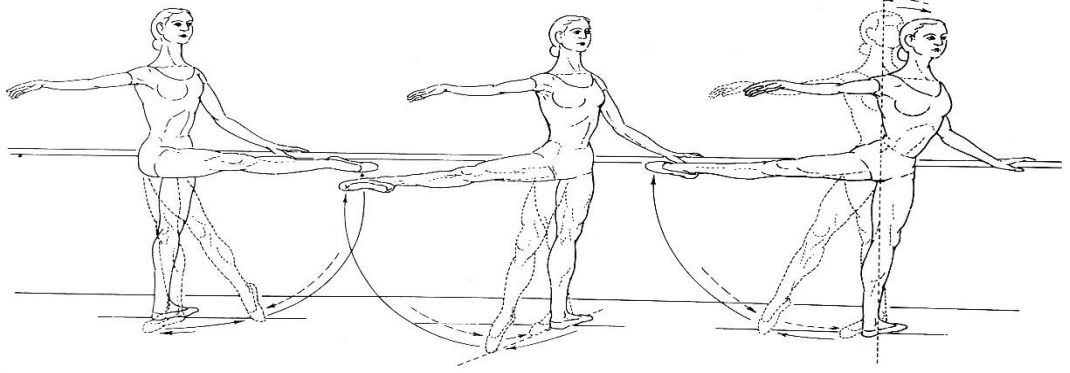
Çizim 5.14 Battement Developpé⁸⁰

5.5.12 Grand Battement Jeté

Egzersiz öne, yana ve arkaya uygulanır. Büyük zıplama hareketlerinin en önemli hazırlık egzersizidir. Hızlı ve enerjik bir harekettir. Hareket battement jeté gibi, çalışan ayağın yeri sürterek açılmasıyla bacağın yukarıya en son noktaya enerjik bir biçimde fırlatılması ve kontrollü bir şekilde yere indirilip beşinci pozisyona kapatılmasıyla oluşur. Egzersizi uygularken özellikle adalelerin içten dışa doğru açık

⁸⁰Kaynak: **TheClassicBallet**, 60, İllüstrasyon: CarlusDyer

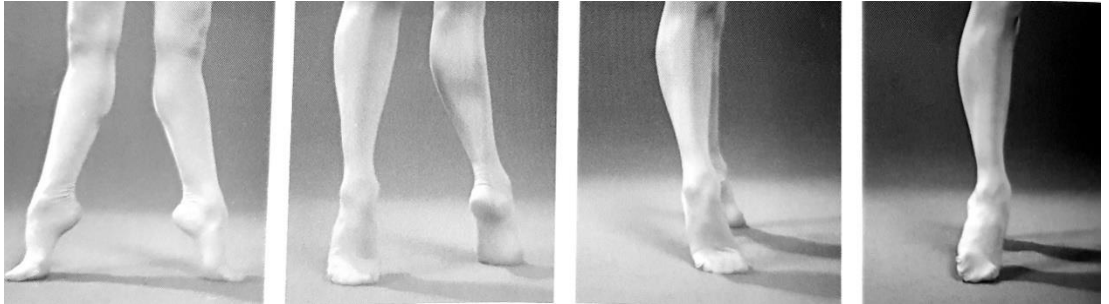
olmasına özen gösterilir. Kalçanın kare duruşunun bozulmamasına ve üst bedenin gereğinden fazla öne ve arkaya gitmemesine dikkat edilir.

Çizim 5.15 Grand Battement jete⁸¹

5.5.13 Demi Point ve Relevé

Ayağın beş parmağı da yerde olacak şekilde topuğun yerden yukarıda olduğu pozisyona demi point, pozisyonun uygulanış sırasında gerçekleştirilen yükseliş hareketine ise relevé denir. Demi point birçok egzersiz ve pozisyonda kullanılır. Ayak bilekleri içe ve dışa doğru yatırılmaz, denge tam merkezdedir ve topuk olabildiğince yukarı çekilir.

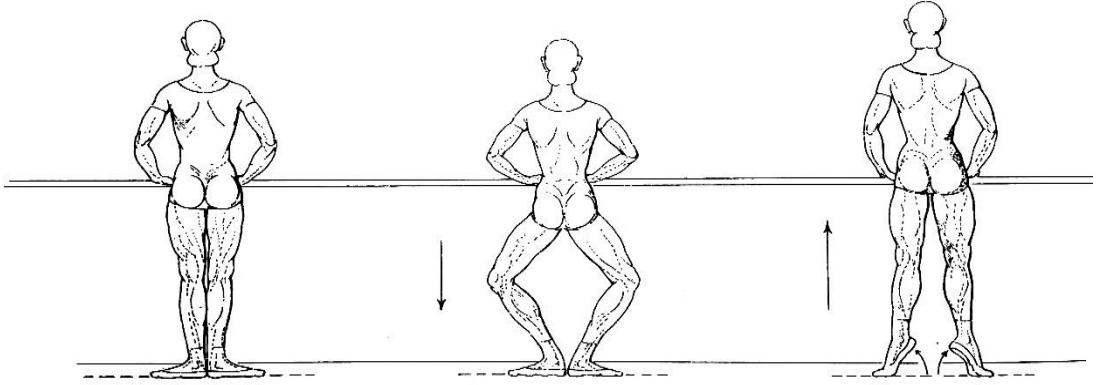

Resim 5.24 Demi point

Yanlış uygulanan Demi Point⁸²

⁸¹ Kaynak: **TheClassicBallet**, 44, İllüstrasyon: CarlusDyer

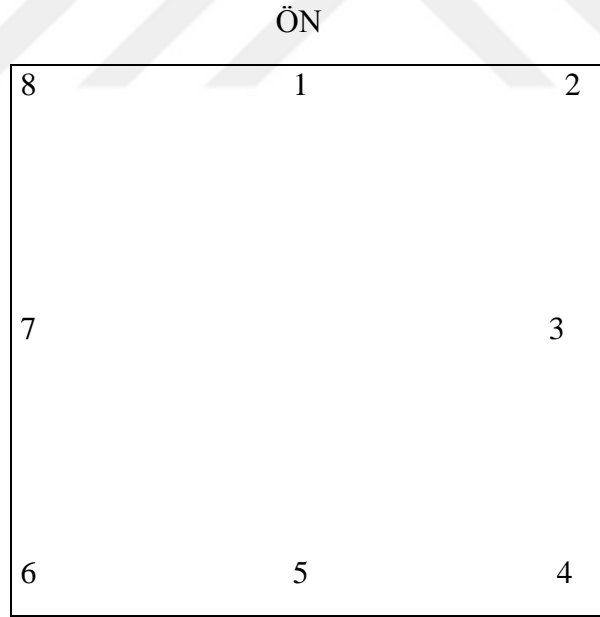
⁸² Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,14, Fotograf: Susan Cook

Çizim 5.16 Relevé⁸³

5.6 Orta Egzersizleri

5.6.1 Vaganova Tekniği Mekan Kullanım Görseli

Şekil 5.1

⁸³ Kaynak: **TheClassicBallet**, 74, İllüstrasyon: CarlusDyer

5.6.2 Épaulment Pozlar (Bedenin Mekansal Yönleri)

Épaulment pozlar; Ders içine bedenin köşeleri kullanarak doğru duruşu uygulaması sırasında kol, bacak, baş ve omuzun duruşuna göre aldığı pozisyon isimleridir.

Croisé Öne: Bedenin köşeye dönük olduğu duruşta seyirciye yakın olan bacağın önde destek bacağına çapraz duruşudur.

Croisé Arka: Bedenin köşeye dönük olduğu duruşta seyirciye uzak olan bacağın arkada destek bacağına çapraz duruşudur.

Écarté Öne: Bedenin köşeye dönük olduğu duruşta seyirciye yakın olan bacağın yanda durduğu pozdur.

Écarté Arka: Bedenin köşeye dönük olduğu duruşta seyirciye uzak olan bacağın yanda durduğu pozdur.

Effacé Öne: Bedenin köşeye dönük olduğu duruşta seyirciye uzak olan bacağın önde destek bacağına çapraz duruşudur.

Effacé Arka: Bedenin köşeye dönük olduğu duruşta seyirciye yakın olan bacağın arkada destek bacağına çapraz duruşudur.

Épaulmentlara göre bedenin duruşları;

Croisé devant

Effacé devant

Croisé derrière

Effacé derrière

Écarté devant

Écarté derrière

Resim 5.25 Bedenin Yönleri⁸⁴

⁸⁴ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

5.6.3 Port De Bras

Klasik balede kol duruşları çok önemlidir. Kolların estetik ve zarif bir şekilde kullanılarak, düzenlenmiş bir dizi değişik poz ve pozisyonlardan geçişine port de bras denir. Farklı bale stillerin farklı kol geçişleri vardır.

5.6.4 Arabesque Pozlar

Balede temel pozlardan birisidir. Adını bir Arap süslemesinden alır. Çalışan bacağın gergin olarak arkaya doğru açıldığı pozlara verilen isimdir. Kollar değişik pozisyonlarda da kullanılır. El parmaklarından ayak parmaklarının ucuna kadar uzun bir çizgi oluşturulur.

Öğrencilerin yaptığı en büyük hata arka bacağın dizini germeyi unutmaları ve ayağın parmak uçlarını aşağı doğru yanlış germeleridir.

Vaganova okulunda dört arabesque çeşidi kullanılır.

A) 1. Arabesque poz

B) 2. Arabesque poz

C) 3. Arabesque poz

D) 4. Arabesque Poz

Resim 5.26 Arabesque Pozlar⁸⁵

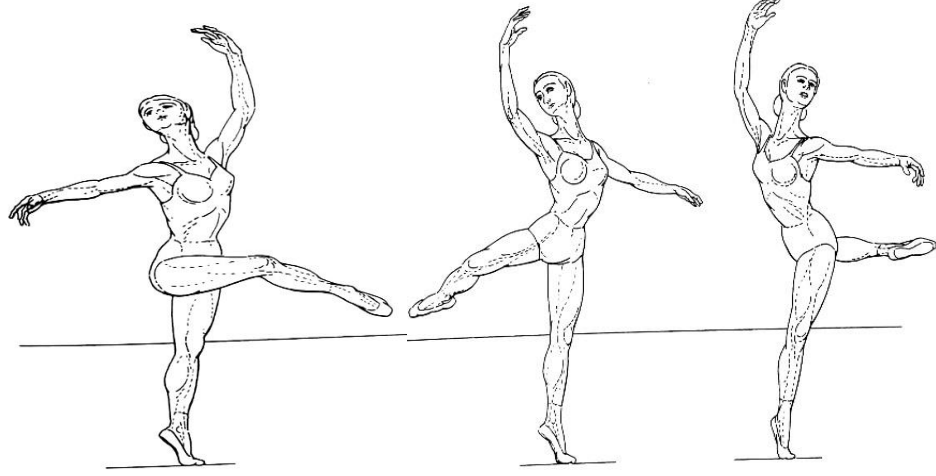
5.6.5 Attitude Pozlar

“ Carlo Blasis tarafında Giovanni de Bolongna'nın Mercury heykelinden esinlenerek yapılmış özel bir poz ”⁸⁶

Çalışan bacak yukarıda arkada ya da önde 90°'lik açıyla diz kırık ve dışa dönüktür. Arkada yapılan attitude pozisyonunda dizin aşağı düşmemesine özellikle dikkat edilmesi gerekir.

⁸⁵ Kaynak: <https://dancer.com/ballet-info/in-the-studio/terms-positions/>

⁸⁶Gail Grant ‘‘ a.g.k.’’ 21

Çizim 5.17 Öne Attitude⁸⁷

Çizim 5.18 Arkaya Attitude⁸⁸

Resim 5.27 Giovanni Bologna'nın Uçan Merkür'ü (1564)⁸⁹

5.6.6 TempLié

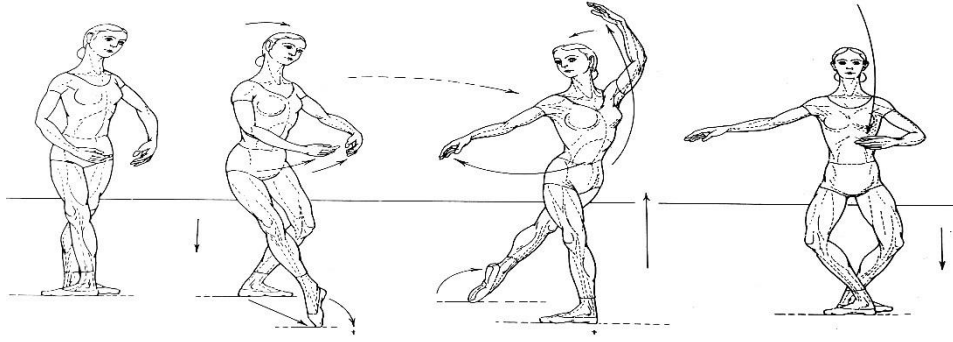
“Orta çalışmasında kullanılan, dördüncü, beşinci ve ikinci pozisyonlar üzerine kurulmuş adımların ve kol hareketlerinin seri olarak yapılmasıdır. Bir pozisyondan diğer bir pozisyona, akıcı ve ritmik hareketlerle yapılır. Vücut ağırlığını değiştirmeyi, kontrol etmeyi ve dengeyi sağlamayı öğretir.”⁹⁰

⁸⁷ Kaynak: **TheClassicBallet**, 103, İllüstrasyon: CarlusDyer

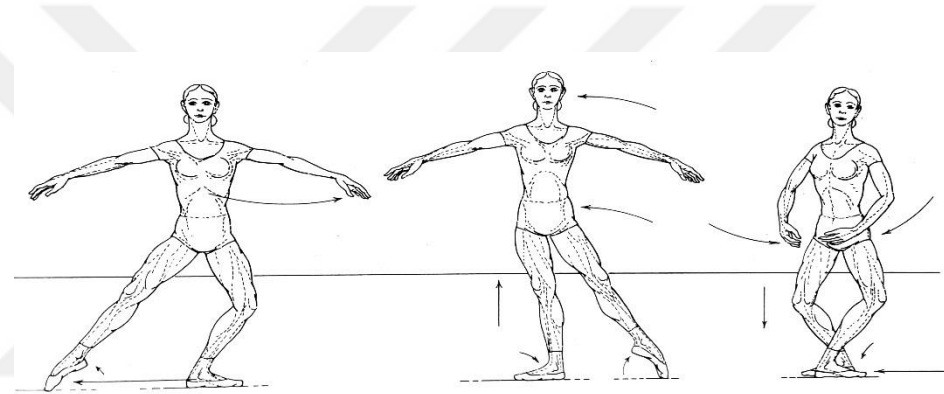
⁸⁸Kaynak: **TheClassicBallet**, 103, İllüstrasyon: CarlusDyer

⁸⁹ Kaynak: <http://www.travelingintuscany.com/art/giambologna.htm>

⁹⁰Gail Grant ‘‘A.g.k’’, 174

Çizim 5.19 Öne Templié⁹¹

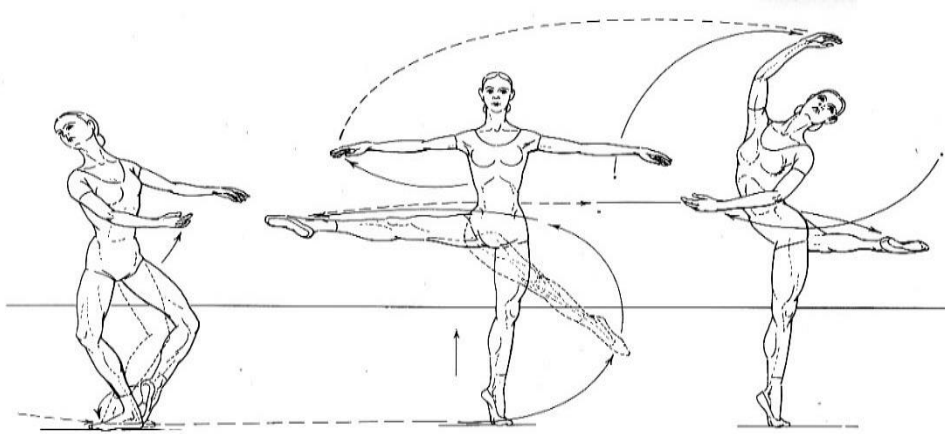
Çizim 5.20 Yana Templié⁹²

5.6.7 Renversé

Hareket, çalışan bacağın önden arkaya doğru grand rond de jambe en l'air yapması, bu sırada bedenın ise dengeli bir şekilde bükülerek kıvrılmasıyla oluşur. Baş ve kollar bedenın hareketini takip eder. Hareket üst seviye bir egzersizdir eğitimci sınıfın seviyesini değerlendirerek uygulanmasına karar verir.

⁹¹Kaynak: **TheClassicBallet**, 88,89, İllüstrasyon: CarlusDyer

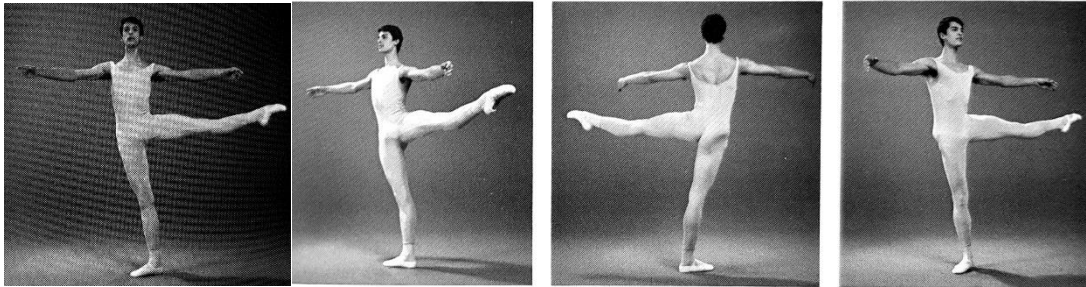
⁹² Kaynak: **TheClassicBallet**, 88,89, İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.21 Renverse⁹³

5.6.8 Promenade

Orta Adagio hareketlerinde çok sık kullanılan bu egzersiz, çalışan bacağın havada 90°'lik açıyla tutulduğu ve yapılan pozun hiç bozulmadan destek bacak topuğunun yönlendirmesiyle istenilen yöne yavaş ve kontrollü bir şekilde dönüş yapılarak hareket etmesiyle oluşur. Egzersiz attitude, arabesque ve á la seconde gibi pozlarda en dehors ya da en dedans olarak uygulanabilir. Hareketi uygularken en dedans dönüş yapılıyor ise dönüşün ivmesi destek topuğun öne doğru itişiyile sağlanmalı, en dehors dönüşte ise destek topuk ve bacak bir çeşit fren yaparcasına açık duruşun korunmasına özen gösterilerek uygulanmalıdır.

Resim 5.28 Bacak yanda açık (á la seconde) en dehors dönüş⁹⁴

⁹³ Kaynak: **TheClassicBallet**, 115, İllüstrasyon: CarlusDyer

⁹⁴ Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,18, Fotograf: Susan Cook

5.6.9 Grand Adagio

Egzersiz; battement dévelepé, promenade, tempslie, renverse, arabesque, attitude vs. gibi birçok hareket, poz ve pozisyonun bir kombinasyon içinde birleştirilmesiyle oluşturulur ve akıcı bir biçimde uygulanır. Ortada yapılan büyük adagio'lar; müzikalite, devamlılık, konsantrasyon ve duyguların yoğunluğuyla icra edilir.

5.6.10 Ortada Battement Tendu

Egzersiz, bar olmadan ortada, köşeler kullanılarak (croisé, effacé ve écarté) öne, yana ve arkaya uygulanır. Çalışan ve destek bacağın turnout açıklığı ve çalışan bacağın yeri sürterek açılması prensibi aynı bardaki gibi uygulanır. Öğrenci bardan destek almadığı için egzersizi uygularken daha dikkatli ve dengesinin daha farkında olması gerekir.

5.6.11 Ortada Battement Jeté

Egzersiz barda uygulanan prensiplerin ortada bar olmadan uygulanmasıyla oluşur, kol duruşlarına özellikle dikkat edilmesi gerekir. Egzersizin içine dönüşler eklenebilir.

5.6.12 Ortada Battemen Fondu

Egzersiz ortada barda uygulanan prensiplerle aynı şekilde uygulanır. Egzersizin içinde tour ve fouetté yerleştirilebilir.

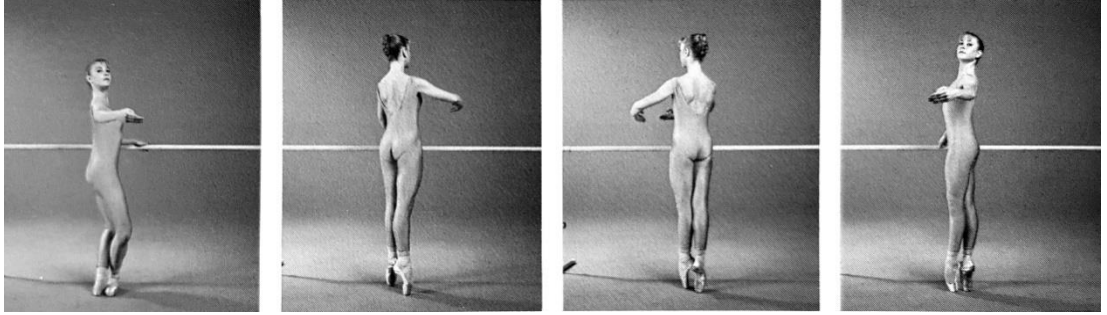
5.6.13 Ortada Grand Battement Jeté

Egzersiz barda uygulanan temel prensiplerle aynı şekilde uygulanır, egzersizin içine dönüşler eklenebilir.

5.7 Dönüş Egzersizleri

5.7.1 Détourné

Hareket dönüş esnasında birinci kol pozisyonu kullanılarak ayakların beşinci pozisyondayken demi point te yer değiştirilmesiyle uygulanır. Doğru beden duruşu, dizlerin gerginliği dönüş esnasında korunur. Yarım dönüş ve tam dönüş olarak da kullanılan détourné hareketi, barda ve ortada uygulanır.

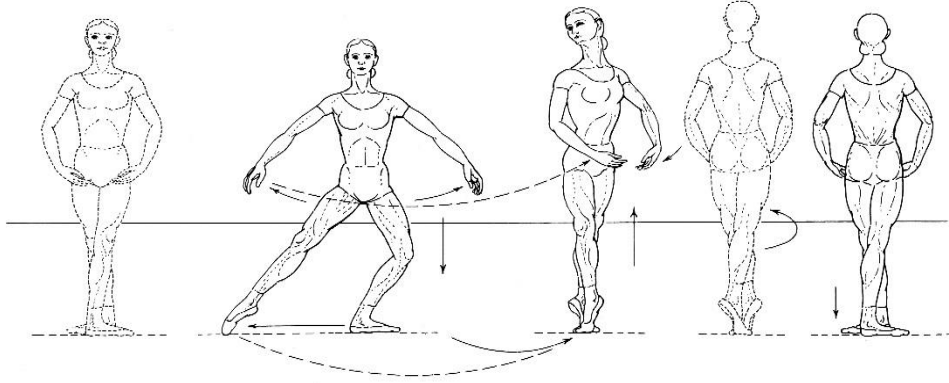

Resim 5.29 Barda Détourné hareketi⁹⁵

5.7.2 Soutenu En Tournant

Hareket, çalışan bacağın öne yana ve arkaya açılmasıyla, ayak parmak ucunun yerde veya 30°, 45° ve 90°'lik açılar kullanılarak, yarım ve tam dönüşler yapılmasıyla uygulanır. Bar ve orta egzersizlerinde kullanılan soutenu en tournant, détourné hareketinde uygulanan prensiplerle aynı şekilde uygulanır.

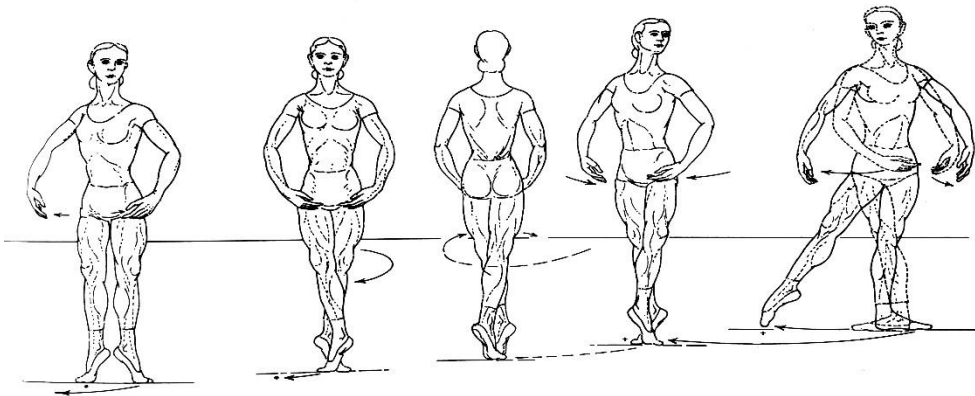
⁹⁵ Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,142, Fotograf: Susan Cook

Çizim 5.22 Yarım dönüş Sautenu en tournant⁹⁶

5.7.3 Tour Chainés Déboulés

Kısaca chainé ismiyle bilinen hareket, düz bir çizgi üstünde birbirine bağlı seri şekilde dönüşler yaparak uygulanır. Egzersiz sırasında öğrenciler baş kullanmayı (spot) daha iyi kavradıkları için köşeden köşeye ya da diğer orta egzersizlerinin içine yerleştirilerek de kullanılabilir. Hareketi uygularken dönüş içerisinde üst bacak adalelerinin birbiri ile teması kesilmemeli ve ilerlemek için çok fazla açılmamalıdır. Kol pozisyonu birinci pozisyonda olmalı, dönüş kuvveti baş kullanarak sağlanmalıdır

Çizim 5.23 TourChainés⁹⁷

⁹⁶ Kaynak: **TheClassicBallet**, 118, İllüstrasyon: CarlusDyer

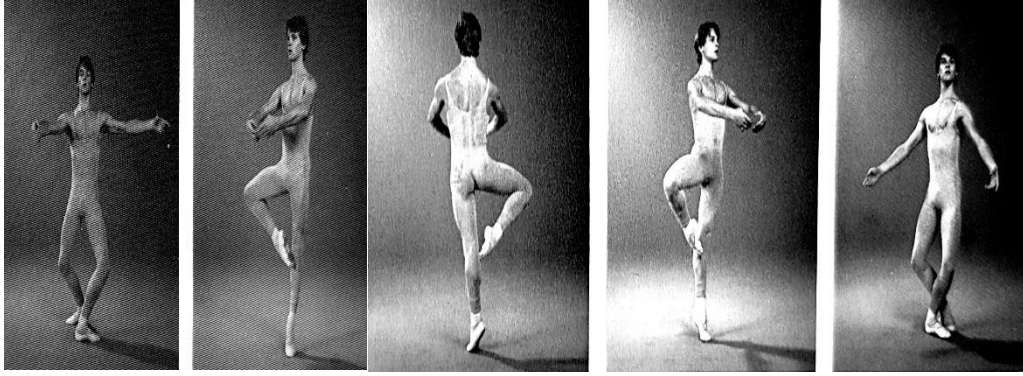
⁹⁷ Kaynak: **TheClassicBallet**, 141, İllüstrasyon: CarlusDyer

5.7.4 Pirouette

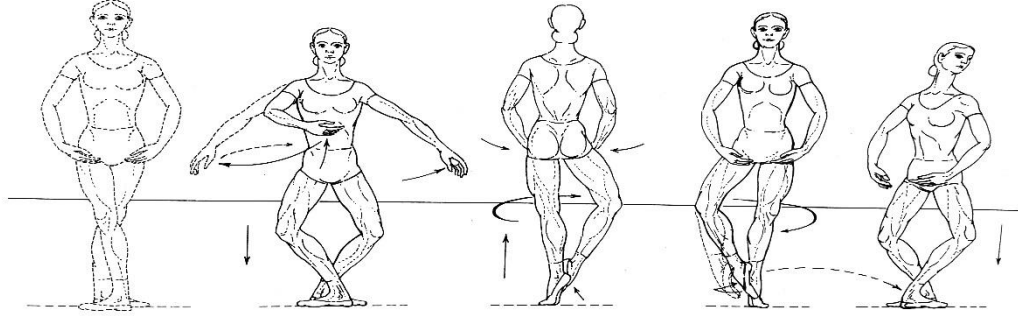
Hareketin uygulanışı çalışan bacak retiré pozundayken destek ayak üstünde tam dördür. Çok çeşitlilik gösterir V.pozisyondan, IV. pozisyondan ve II. pozisyondan uygulanır, dönüş yönleri en dedans ve en dehors olarak kullanılan pirouette hareketi çok komplikedir. Öğrenci hareketi uygularken birçok unsuru aynı anda düşünmesi gerekir. Çalışan ayak cou de pied de veya retiré de kullanılır. Destek ayak demi point'e tam çıkmalı, bileklerde hiçbir düşme olmamalıdır. Cou de pied veya retiré ye çekilen çalışan bacağın dizi mümkün olduğunca yanda olmalı, kol pozisyonu kesinlikle bozulmamalıdır. Hareketin başlangıcında kullanılan demi plié ye tam inilerek, çalışan ayağın yeri itmesi ve kolların doğru kullanılmasıyla güç alınmış olunur, alınan güç dönecek sayıdan daha fazla olmamalıdır yoksa öğrenci dengesini kaybeder. Hareketin bitirilişinde en dedans dönüşlerde retiré de ki ayak destek ayağın önünde bitirilirken en dehors dönüşlerde retiré deki ayak arkada bitirilir. Pirouette hareketinde spot (başın doğru kullanılması) çok önemlidir.

“ Spot'un kullanılmasını kısaca açıklayacak olursak; bedenin tam karşısındaki yüzeyde göz hizasında seçilecek bir noktaya üzerinde bakışın sabitlenmesi ve dönüş başladığında, başın son an'a dek o noktayı göreceği biçimde (eğilmeden/bükülmeden) tutulmasının ardından, baş seri bir biçimde dönüş yönünde çevrilerek bakışlarla aynı noktanın yakalanması şeklinde uygulanır ve özellikle ard arda yapılan dönüşlerde dansçının başının dönmesine engel olur.”⁹⁸

⁹⁸Müride Aksan 3.Yıl Klasik Bale Eğitimi, 60

Resim 5.30 Dördüncü pozisyondan en dehor Pirouette⁹⁹

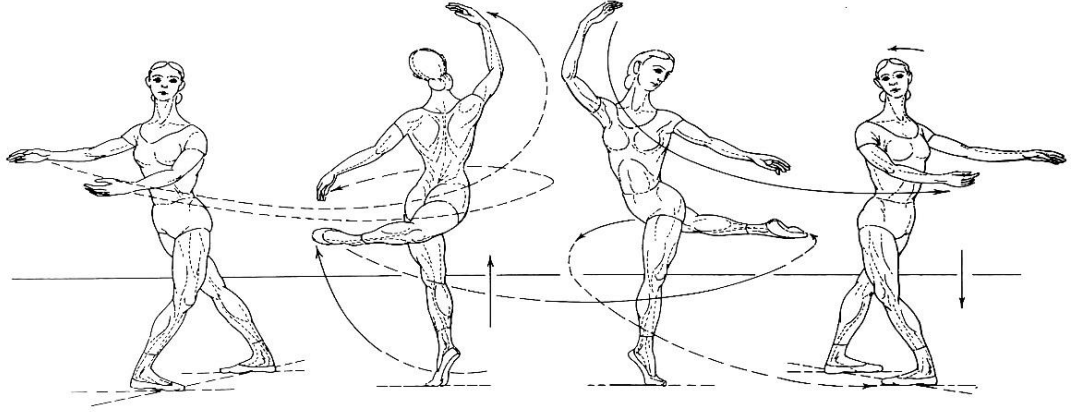
Çizim 5.24 Beşinci Pozisyondan Pirouette¹⁰⁰

5.7.5 Grand Pirouette Attitude En Dedans

Attitude en dedans dönüşü, dördüncü pozisyonda hazırlıkla başlanır, arkadaki bacak düz ve gergindir, öndeki bacak plié'de kollar küçük pozisyonda biri II. pozisyonda diğeri I. pozisyondadır. Güç plié de bulunan baktan alınarak demi point'e çıkılırken yandaki kol III. pozisyona yükseltilir I. pozisyondaki kol II. pozisyona açılır, kollarla yapılan bu hareket dönüş için güç sağlar. Kollar farklı olarak ikisi de III. pozisyonda olacak şekilde de kullanılabilir. Arkadaki bacağın dizi düşürülmez ve ağırlık tam merkezdedir. Tüm dönüşlerde olduğu gibi baş kullanımına dikkat edilmesi gerekir.

⁹⁹Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,180, Fotograf: Susan Cook

¹⁰⁰Kaynak: **TheClassicBallet**, 123, İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.25 TourAttitude en dedans¹⁰¹

5.7.6 Grand Pirouette Arabesque En Dedans

Hareket grand pirouette attitude deki gibi dördüncü pozisyonundan hazırlık alınarak başlar, kollar dönüş sırasında 1. Arabesque e getirilir, baş hareketin biteceği noktaya kullanılır. Arabesque dönüş sırasında dizler düz çalışan ayağın parmak ucu gergindir. Kollar uzun ve omuzlar aşağı bastırılır.

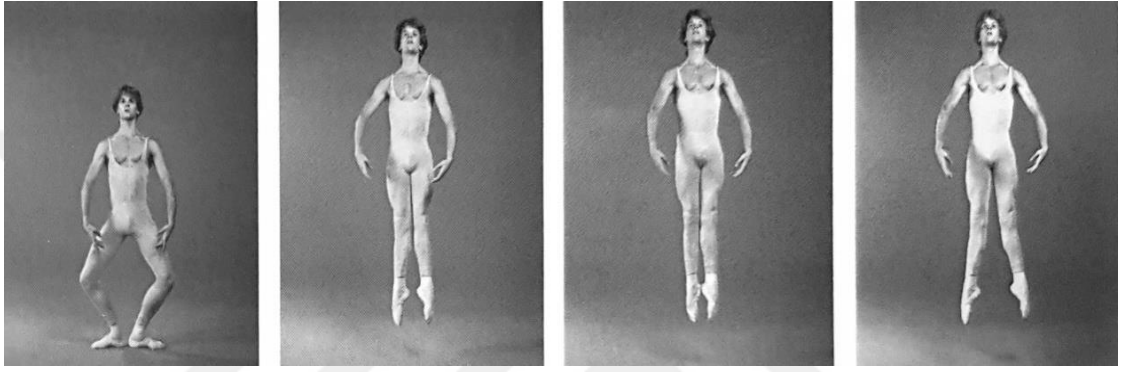
5.8 Allegro (Zıplamalar)

Bütün zıplamalar demi plié ile başlamalı ve bitmelidir. Yerden yukarı zıplamak kadar önemli olan yere yumuşak bir şekilde inilmesidir. Zıplama sadece bacak, baldır ve ayak kaslarıyla yapılmaz kolun doğru hareketi ve duruşu zıplamayı bir üst seviyeye taşır, Zıplama hazırlığında ayaklar yeri kavrayarak itmeli sırttan güç alınmamalı, kalça dışarıya çıkmamalıdır, zıplama esnasında ayaklar gergin olmalıdır. Zıplamanın inişinin yumuşak olabilmesi için; önce parmaklar sonra topuk ve daha sonra plié ile kontrollü bir şekilde yere inilmelidir. Zıplamalardan yanlış inilmesi diz ve bel sakatlıklarının temel sebebidir. Zıplamalar küçük, orta ve büyük olarak nitelendirilir.

¹⁰¹Kaynak: **TheClassicBallet**, 136, İllüstrasyon: CarlusDyer

5.8.1 Temp Levé Saute

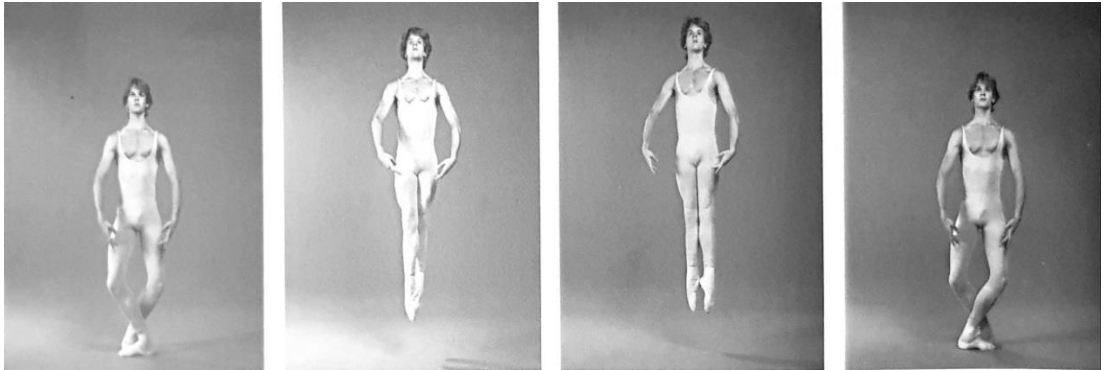
Temp levé öğrencilere öğretilen ilk ve en basit zıplamadır. Yukarıda bahsedilen zıplama kuralları düşünülerek uygulanır. Demi plié yapılarak iki bacak birlikte zıplar birlikte iner, I.,II,.IV.ve V. pozisyonlarda uygulanır. V. pozisyonda zıplarırken öndeki ayak değiştirilmez aynı kalır. Küçük zıplama olarak nitelendirilir.

Resim 5.31 Birinci pozisyon Temp levé saute¹⁰²

5.8.2 Changement De Pieds

Fransızca anlamı ayak değişimi olan changement de pieds hareketi, iki bacakla başlar iki bacakla biter. Zıplamaya V. pozisyondan çıkılır ve havada ayak değiştirilerek demi plié'ye inilir.

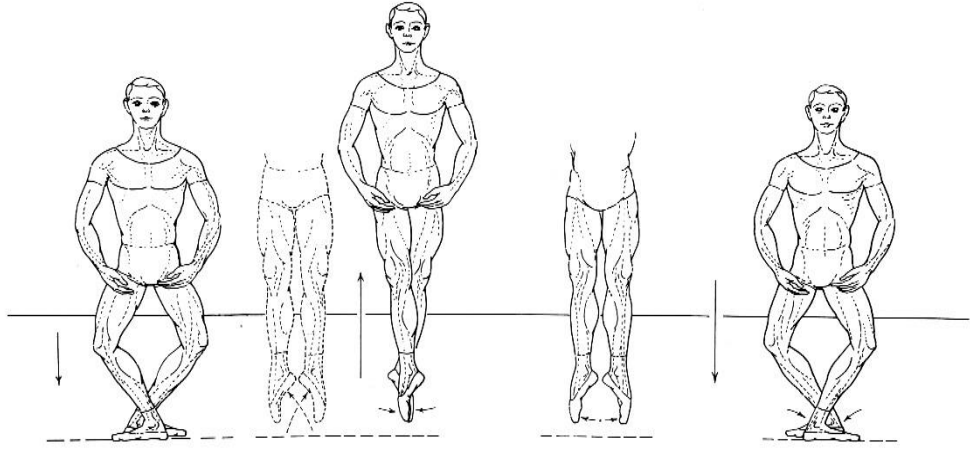
Resim 5.32 Changment de pied¹⁰³

¹⁰² Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,246, Fotograf: Susan Cook

¹⁰³ Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,248, Fotograf: Susan Cook

5.8.3 Royal (Changement Battu)

Zıplama sırasında öndeki ayak açılarak öne vurulur ve arkaya kapanır. Battu'lü hareketlerde dikkat edilmesi gereken ayakların öne ve arkaya gitmemesi, vuruşlar sırasında yanlara açılmasıdır. Vuruşlar ayaklardan değil, dizler tam gergin olarak iç kaslar ve kasıklardan yapılmalıdır. Tüm zıplamalarda olduğu gibi havada parmak uçları sonuna kadar gerilir.

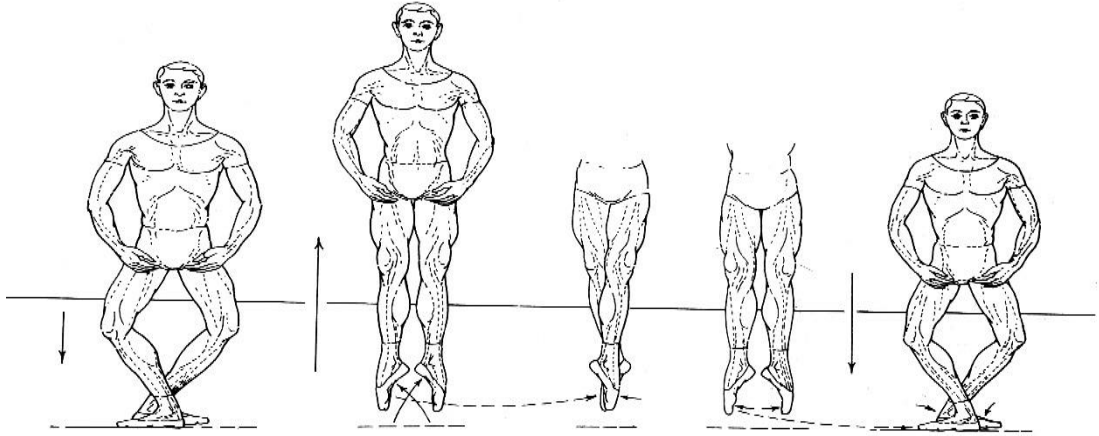

Çizim 5.26 Royal¹⁰⁴

5.8.4 Entrechat Quatre

Hareket beşinci pozisyondan başlar beşinci pozisyonda biter. Hareket plié de başlar, zıplama esnasında öndeki ayak açılarak arkaya vurulur ve tekrar öne gelerek plié de biter. Kollar hazırlık pozisyonunda tutulur ve öne arkaya hareket etmez.

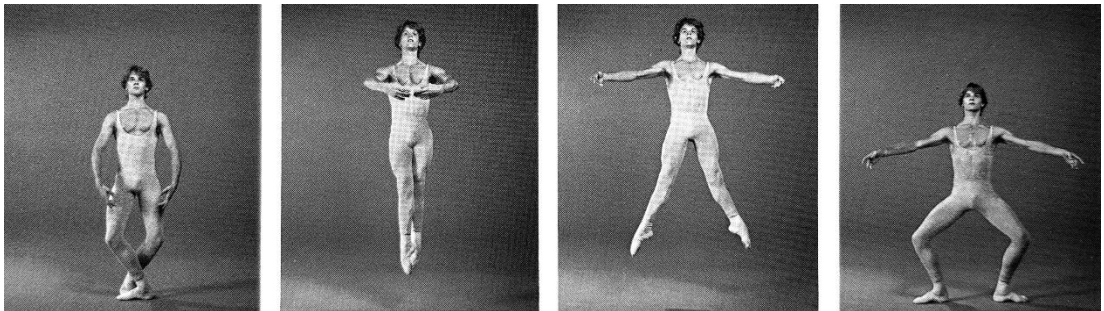
¹⁰⁴ Kaynak: **TheClassicBallet**, 217, İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.27 Entrechat quatre¹⁰⁵

5.8.5 Echappé Saute

Echappé hareketi küçük zıplama olarak nitelendirilir. II. ve IV. pozisyonlarda kullanılır. Hareket I. ya da IV. pozisyondan zıplayarak başlar ve istenilen pozisyonda plié'ye inilir. II. pozisyon için yapılan Echappé'de; ayaklar V. pozisyonda plié deyken kollar hazırlık pozisyonundadır, yukarı zıplamada ayaklar V. pozisyonda kollar birinci pozisyondadır, ayaklarla II. pozisyona inildiğinde kollar ikinci pozisyona açılır, geri V. ya da I. pozisyona dönerken kollar aşağıdan hazırlık pozisyonuna geri toplanır. Hangi pozisyonda zıplanırsa zıplansın havada küçük bir an başlangıç pozisyonu gösterilir.

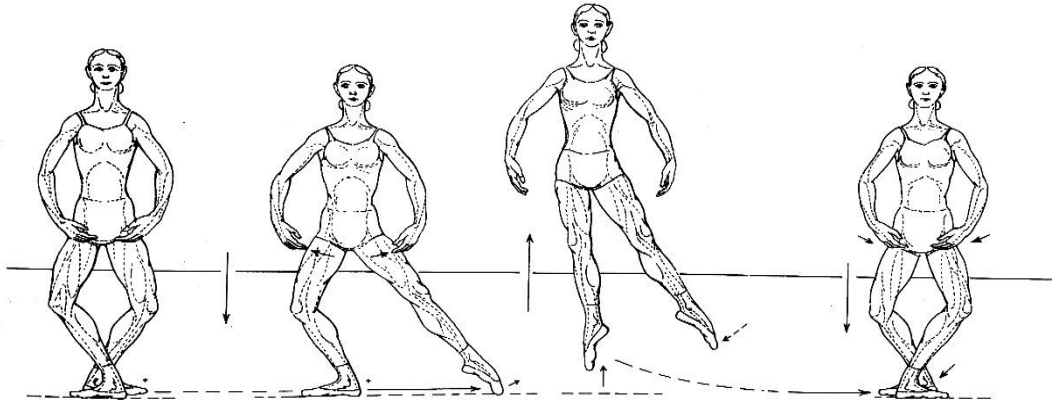
Resim 5.33 Echappésaute¹⁰⁶

¹⁰⁵ Kaynak: **TheClassicBallet**, 219, İllüstrasyon: CarlusDyer

¹⁰⁶ Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**, 249, Fotograf: Susan Cook.

5.8.6 Pas Assemblé

Birçok çeşidi olan asamble de çalışan ayak yeri sürterek yana öne veya arkaya açılarak tekrar beşinci pozisyona toplanıp plié ye bitirilir. Hareket yana yapılırken çalışan bacak destek bacağın önünde bittiğinde desus, çalışan bacak destek bacağın arakasında bittiğinde ise dessous diye adlandırılır. Yana yapılan Assemblé desus'da hareket plié ile başlar, beşinci pozisyonda arkada duran çalışan ayak yeri sürterek yana açılırken gövde yana doğru yatmamalı dik konumunu koruyarak zıplama başlamalıdır, çalışan bacak beşinci pozisyonda öne kapatılır ve 5. pozisyon havada bir an gösterilip demi plié'ye inilir. Kollar hazırlık pozisyonundadır ve hareketi uygularken sırt öne veya arkaya düşmemelidir.

Çizim 5.28 Asamble¹⁰⁷

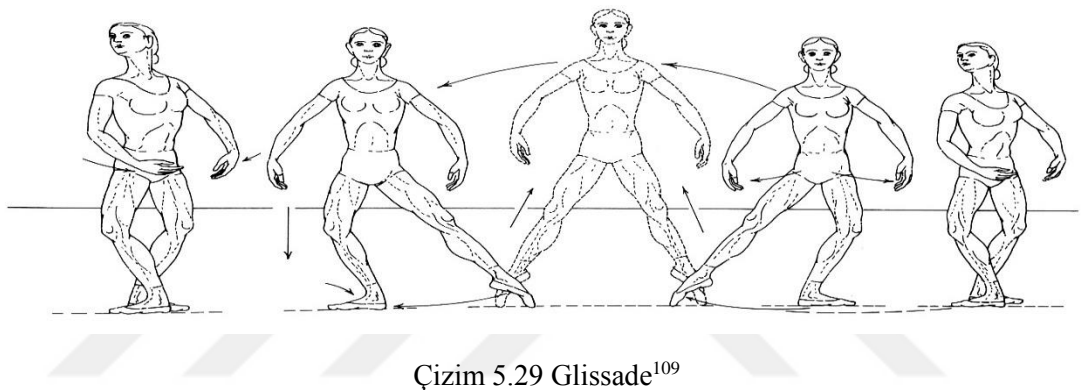
5.8.7 Pas Glissade

Sözlük anlamı kaymak, kayıp gitmek olan glissade

“ Beşinci pozisyondan çalışan ayağın istenen yöne kayarak yol alması, diğer ayağın sonradan kapanması. Glissade, terre à terre hareketidir. Diğer adımları birbirine bağlayıcı özelliği vardır. Demi plié'den sonra, çalışan ayak yer boyunca kaydırılarak yerden birkaç santim yükselir, ayak tam olarak gergin duruma getirilir,

¹⁰⁷Kaynak: **TheClassicBallet**, 167, İllüstrasyon: CarlusDyer

diğer ayak ise daha sonra yeri iterek gerilir. Her iki bacak dizler düz ayaklar kuvvetlice gerilmiş olarak bir an için havada görülürler. Sonra ağırlık çalışan ayak üzerine fondu ile geçer, gerilmiş ve yerden birkaç santim yükselmiş olan diğer ayak demi plié ile beşinci pozisyona kayarak gelir. Glissade'lar ayakları değiştirerek ya da değiştirmeden yapılabilir. Hepsi demi plié ile başlar ve biter. Altı tane glissade vardır: devant, derrière, dessus, dessous, en avant, en arrière. Bunların arasındaki fark, başlayış ve bitiş pozisyonlarına ve yönlerine göredir. '108

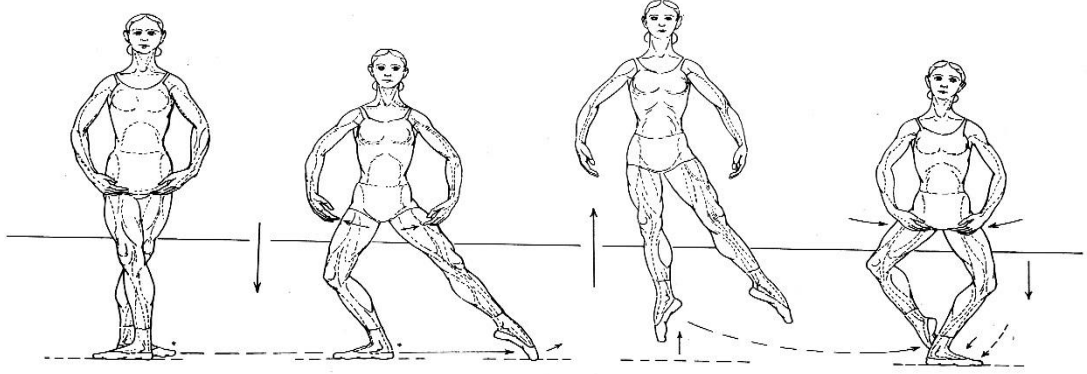

5.8.8 Pas Jeté

Jeté hareketinin birçok çeşidi vardır. Pas jete derrieré hareketi; assemblé hareketi gibi beşinci pozisyonda arkada duran çalışan ayağın yeri sürterek 30° tam yana açılmasıyla başlar, çalışan bacak havada öne beşinci pozisyona kapatılır yere inerken arkada kalan ayak sur le cou de pied pozisyonuna gelir ve öndeki ayağın üstüne plié ile inilir. Hareketi uygularken öğrenci yana doğru ilerlemez başladığı noktada bitirir, kollar ve bacaklar hareketi koordineli olarak uygular.

¹⁰⁸Gail Grant 'A.g.k' 90

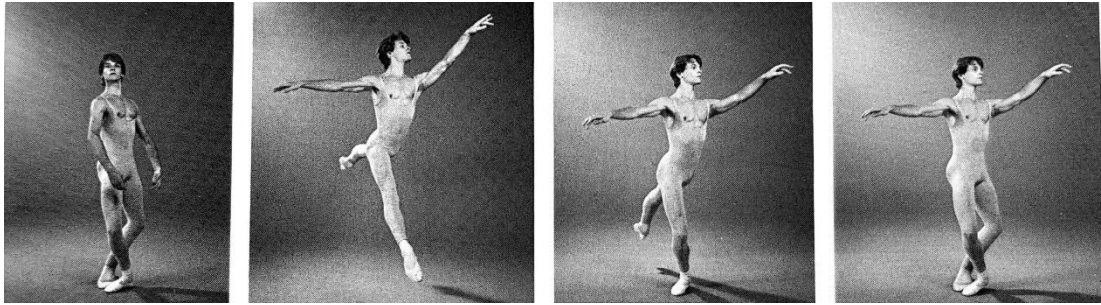
¹⁰⁹Kaynak: **TheClassicBallet**, 155, İllüstrasyon: CarlusDyer

Çizim 5.30 pas jete¹¹⁰

5.8.9 Sissone Fermé

Fermé hareketi öne, yana ve arkaya doğru uygulanır. Hareket ilerleyerek yapılır. Beşinci pozisyonda başlar ve beşinci pozisyonda biter, her iki bacak demi plié'de yeri kuvvetlice iter, zıplama öne, yana veya arkaya ilerleyerek yapılır. Zıplama yukarı doğru olmalıdır, ilerleme bacağın gidilecek yöne doğru açılmasından kaynaklanır, diğer bacak 45° ye kalkar ve iki ayak beşinci pozisyon demi plié'ye iner. Dengenin kaybolmaması için kolların hareketle birlikte kullanılması çok önemlidir. İki bacak birlikte açıldıktan sonra havada bir an hareket gösterilmelidir.

Resim 5.34 sissone fermé¹¹¹

¹¹⁰ Kaynak: **TheClassicBallet**, 169, İllüstrasyon: CarlusDyer

¹¹¹Kaynak: **ClassicalBalletTechnique**,278, Fotograf: Susan Cook

6. ÇAĞDAŞ DANS EĞİTİMİNDE SON SINIF ÖĞRENCİLERİ İÇİN HAZIRLANMIŞ BALE TEKNİĞİ DERSİ ÖNERİSİ

6.1 Ders Bilgisi

Çağdaş dans eğitiminde dans öğrencileri için tasarladığım bale dersi; bar, orta ve allegro (zıplama) egzersizleri olmak üzere üç bölümden oluşur.

Bar (barre) egzersizlerinin diziliş sırası; plié, battement tendu, battement tendu jete, rond de jambé par terre, battement fondu, battement frappé ve battement frabbé double, rond de jambé en l'air, grand battements développé (barda adagio) ve grand battement jete olarak sıralanır.

Orta hareketleri barda yapılan tüm hareketlerin ortada bar kullanılmadan yapılmasıyla oluşur.

Orta hareketlerinin diziliş sırası; küçük adagio, battement tendu, battement tendu jete, orta pirouette, battement fondu, battement frappé, köşeden chainés, köşeden pirouette, grand battement ve büyük adagio olarak sıralanır.

Allégro (zıplama) egzersizleri küçük, orta ve büyük olmak üzere üç aşamalıdır. Burada önemli olan zıplama egzersizlerinin sırasının küçük allégro'lardan orta ve büyük allégro'lara doğru sıralanmasıdır.

Küçük allégrolar; temp levé, changement de pieds, pas échappé, pas assemblé, pas jete, pas de chat, brisé, pas de basque.

Orta allégrolar; jete fermé, pas ballonné, pas balloté, cabriolé, sissone fermée.

Büyük allégrolar; grand assemblé, grand fouetté, jete entrelacé, grand jete, olarak sıralanabilir.

Hareketler ayrı ayrı kullanılabilceği gibi bir kombinasyon içinde birlikte de kullanılabilir.

Sınıfın genel durumuna göre; erkek öğrenciler için büyük allégroların sonuna tour en L'air eklenebilir. Dersin sonunda ise a la seconde pirouette çalışılabilir.

6.2 14 Haftalık Müfredat

Çağdaş dans öğrencileri için bale tekniği dersi iki ayrı öğrenim dönemi olarak tasarlanmıştır. Bu müfredat programı öğrencilerin önceki yıllarda bale tekniği derslerindeki kazanımları göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Müfredatın uygulanması 14 haftayı kapsamaktadır. Sınıfın seviyesine göre değişiklik gösterebilir.

Çağdaş dans son sınıf öğrencileri için hazırlanan ders egzersizlerinde, önceki yıllarda öğrenilen hareketlere mükemmellik kazandırmak ve teknik kapasitenin artırılması amaçlanır. Temel bar, orta ve allegro egzersizlerinin müzik tempoları önceki yıllara göre daha hızlı kullanılır, hareketler daha komplike uygulanırken yeni dönüş ve allegro egzersizleri de dersin içeriğine eklenerek öğretilir.

Kas yapısının daha da güçlendirilmesi, hareketlerin çabuk algılanması, beden koordinasyonu, hareketlerin devamlılığı, küçük ve büyük allegrolarda beden hakimiyeti, dönüş hareketlerinde kontrol, kondisyon ve ritim duygusunun geliştirilmesi dersin temel öğrenim kazanımları olarak amaçlanır.

Her hafta yenilenerek verilen ve uygulanan egzersizler, bir önceki haftadan daha üst seviyeye doğru ilerleyerek gitmektedir.

İlk iki hafta; karın, sırt, bacak ve kalça için kuvvetlendirme egzersizlerinin yanı sıra, esneme teknikleri ve yerde bar egzersizleri uygulanır.

3. Hafta; barda pli , battement tendu, battement tendu jete, rond de jamb  par terre, battement fondu, battement frapp , battement d velopp  ve grand battement hareketleri yavaş tempoda uygulanır. Bar sonrası yerde kuvvetlendirme ve esnetme egzersizleri yapılır.

4. Hafta; normal bar çalışmasına rond de jamb  en l'air hareketi eklenir. Dengeyi geliştirmek için çoğu bar egzersizi relev  de uygulanır. Bar egzersizlerinin sağdan sola ve soldan sağa geçişleri hızlı ve beklemeden d tourn  yada soutenu dönüş hareketleriyle yapılır. Orta egzersizlerinde de barda kullanılan egzersizlerin bazıları tekrarlanır.

5. Hafta; bar hareketlerine ek olarak, ortada k uk adagio egzersizinin eklenmesiyle başlayan ders, orta hareketlerinin tamamının uygulanmasıyla devam eder. Dönüş egzersizi olan chain  ve pirouette hareketleri köşeden çalışılır ve k uk allegro egzersizleri uygulanmaya başlar.

6. Hafta; bale dersinde dönüş egzersizlerinin içine attitude ve arabesque tourlar eklenir. Allegro hareketlerinde k uk ve orta zıplamalar çalışılır.

7. Hafta; bar egzersizlerinin içinde pirouette dönüşler kullanılır. Büyük adagio egzersizi orta hareketlerinin sıralamasında kullanılmaya başlanır.

Bu haftaya kadar olan egzersizler bedenin kuvvetlenmesine yönelik hazırlanır ve uygulanır, bu haftadan sonra uygulanacak hareket kombinasyonları adalelerin kuvvetlendirilmesinin yanı sıra daha komplike ve devamlı bir hale getirilerek öğrencinin koordinasyon ve kondisyon seviyesinin geliştirilmesi amaçlanır.

8. Hafta; bar ve orta egzersizlerinin kombinasyonları daha komplike olarak uygulanırken küçük allegro egzersizlerinde battu kullanılmaya başlar.

9. Hafta; geçiş hareketleri büyük zıplamalar içinde tekrar edilirken grand assablé, grand jete ve entrelacé hareketleri kombinasyon içinde kullanılır.

10. ve 11. Hafta; öğretilen hareket ve kombinasyonların değerlendirmesi ve tekrarı yapılır.

12. Hafta; daha önce öğretilen cabriole ve ferme hareketleri ayrı ayrı kombinasyon oluşturacak şekilde tasarlanarak büyük alegroların içinde uygulanır.

13.ve 14. Haftalar; yoğun bir şekilde planlanıp uygulanmaya çalışılan bale tekniği derslerinin bu son iki haftasında, öğrencilerin edindiği tüm bilgiler mezuniyet sınavı için bir ders halinde sunuma hazır hale getirilir.

Çağdaş dans son sınıf öğrencileri için hazırlanan bale tekniği dersinde, öğretmek istenilen hareket ve kombinasyonların tamamının en iyi şekilde uygulanması amaçlanır. Yıl sonu mezuniyet final sınavı için belirlenen kriterlere, öğrencilerin seviyelerinin en uygun şekilde ulaşılması beklenir.

6.3 Hazırlanan Örnek Ders

BAR HAREKETLERİ

1) Plié

Müzikal Tempo: 4/8

Hareket I. pozisyonda başlar. 2 demi plié, 1 grand plié yapılır hareket bitiminde kollar öne 3. Pozisyonda port de bras yapar beden düzelir, kollar 3. pozisyonda demi point yapar. II. pozisyonda 2 demi plié 1 grand plié yapılır port de bras yana bara doğru yapılır. IV. pozisyonda 2 demi plié ön, bacak arkaya rond la geçirilerek 2 demi plié arkaya yapılır bacak arkadan rond ile geçirilerek tendu ön pozisyonunda öne ve arkaya port de bras yapar. V. Pozisyona kapatılan ayakla birlikte 2 demi plié 1 grand plié tekrarlanır ve beden hafif yana açılarak tam daire şekilde port de bras yapar ve bitiminde demi point hareketinde durularak denge kontrol edilir, eğitmenin isteğine göre hareket sola devam edilebilir. I.,II.,IV. ve V. pozisyonlarda öğrencinin ayak bileğinin düşmemesi doğru duruşunun(sırt,bel ve gövde) bozulmaması ve doğru kol kullanımına dikkat edilmesi gerekir.

2) Battement Tendu

Müzikal Tempo: 2/4

Başlangıç I. pozisyonda 2 ön 2 yan 2 arka battement tendu yapılır yana tendu ile açılan bacak, II. pozisyonda demi plié yapar, düzelir ve beşinci pozisyona kapanır. Kol 3. pozisyonda beden sağ köşeye döner 2 battement tendu ön, kol yandan arabesque pozisyonuna geçer, beden sol köşeye dönerek 2 battement tendu arkaya yapar, en face a dönen beden yana 2 battement tendu yaptıktan sonra, hızlı tempo ön, yan, arkaya battement tendu yaparak plié ye iner. Hareketin en dedans yapılışında sadece köşeler kullanılarak başlanır ve 2 arka, 2 ön 2 yan battement tendu yapılarak hızlı tempoda arka, yan, ön ve plié yapılarak bitirilir. Kol pozisyonlarına dikkat edilirken, battement

tendu hareketinin uygulamasında ayağın yeri sürterek ve yerden kaldırılmadan yapılması gerekliliğide kontrol edilir.

3) Battement Tendu ve Battement Tendu Jeté

Müzikal Tempo: 2/4

Hareket V. pozisyonda başlar. Hızlı tempoda battement tendü ön, yan, arka, yan, ön yan arka yapılır, arkaya yapılan son tenduden sonra öne ve arkaya en cloche yapılır ve arkadan aynı set tekrarlanır öne en cloche kapatıldıktan sonra battement jeté hareketine başlanır 2 battement jeté 2 piqué ön, 2 battement jeté 2 pique arkaya yapılır. Yana 2 battement jeté hareketinden sonra ayak flex olarak arka,ön ve arkaya V. pozisyona geçirilir ve 7 sayı birinci pozisyonda battement jete yapılarak V. pozisyonda bitirilir. Battemen jeté hareketinde aynı tendu hareketi gibi ayak yeri sürter ve hafif yukarı kalkar. En cloche hareketinde ayak öne ve arkaya giderken I. pozisyondan geçer. Pique hareketinde, ayak jete hareketinden daha fazla yukarı kaldırılmaz. Özellikle pique hareketinde öğrenci hareketi uygularken bedeninin öne ve arkaya doğru sarsılmaması yani hareketin kuvvetini bedeninden almaması gerekir.

4) Rond De Jambé Par Terre

Müzikal Tempo: 2/4

Hareketin hazırlığı birinci pozisyonda plié de ayak önden yana rond yapılarak başlar önden 2 yavaş 3 hızlı rond de jambe par terre yapıldıktan sonra ayak önde gövde hafif arkada baş yanda poz tutulur, hareket en dedans tekrarlanır ve ayak arkada gövde hafif önde poz tutulur. Ayak önden arkaya rond yaparken kollarda alonge yapar, bacak önden arkaya grand rond en l'air yapar ve arabesque pozdan, öne grand battement jete fırlatılır ve passéden geçerek arkaya arabesque yapar. Çalışan bacak 2 defa hızlı tempoda grand rond en lair yaparak bacak ve ayak önde poz tutulur. Tüm hareketler en dedans tekrarlanır bitiminde öne V. pozisyona kapatılarak öne, arkaya ve yanlara pord de bras yapılır. Tüm egzersiz sırasında ayak geçişleri I. pozisyondan gerçekleşir.

Yeri sürterek yapılan rond de jambe parter hareketi ayak bileklerini ve kasıkları çalıştırarak kuvvetlenmesini sağlar.

5) Battement Fondu

Müzikal Tempo 2/4

Hareket V. pozisyonda başlar, çalışan bacak öne ve yana battement fondu yapar ayak değiştirilerek bara yakın olan ayak öne fondu ve en cloche hareketiyle plié den dömi point de arabesque poza gelir, arabesque deki ayak relevé de V. pozisyona kapanır. Yana 1 double fondü, 2 rond de jambe en l'air yaptıktan sonra passé den geçerek V. pozisyona kapatılır, détourne dönüşle sola tüm seri tekrar edilir. Battement fondu egzersizini uygularken iki bacağın aynı zamanda bükülmesine ve düzelmesine özen gösterilmelidir. Daha önce belirtildiği gibi fondü hareketi, tek ayak ile yapılan zıplamaların hazırlık hareketlerinden biri olduğu için sırt ve belin duruşuna özellikle dikkat edilmelidir.

6) Battement Frappé

Müzikal Tempo: 4/4

Hareketin hazırlık pozisyonu, V. pozisyonda bacağın yana açılması ve öne cou de pied e gelmesiyle alınır. 1 ön, 1 yan, 1 arka, 1 yan, simple frappé yapılır ardından 1 double frappé öne, 1 double frappé arkaya ve 1 double frappé efface öne, 1 double frappé croisé arkaya yapılarak pas de bourree ile çalışan ayak öne V. pozisyona gelir. Plié den cou de pied e gelen ayak dengeyi kontrol etmek için bekler ve tombe coupe yana jeté hareketi yapılarak soutenu en tournentla sola dönülür ve hareket soldan tekrar edilir. Frappé hareketini uygularken müzikal aksanı doğru kullanarak, bacağın ve ayağın gergin olarak ulaşacağı son noktaya seri bir şekilde gelmesine dikkat edilir.

7) Rond De Jambe En L'Air

Müzikal Tempo: 2/4

Hareket V. pozisyonda başlar. Kol hazırlık pozisyonundan üçüncü pozisyona ve yana ikinci pozisyona geçerken ayak kolla birlikte önden retiré passé den geçerek arkaya V. pozisyon plié ye kapanır. Aynı şekilde arkadan öne retiré passé ye gelirken kollar ikinci pozisyondan üçüncü ve birinci pozisyona gelir. Ayak retiré passé ye çekilir ve yana açılır 2 round en l'air en dehors yapar ve passé ye gelir, tekrar yana açılır 2 round en l'air en dedans yapar. Tekrar passé ye kapanmadan 2 double round en l'air yaparak soutenu ile sola döner ve hareket soldan tekrarlanır. Rond en l'air yaparken kalçanın kare duruşu korunur yana açılan bacağın sadece dizinin altı hareket ettirilir.

8) Battement Développé (Adagio)

Müzikal Tempo: 4/4

Hareket V. pozisyonda başlar. Bacak retire ye çekilir plié ile birlikte bacak öne développé ye açılır ve diz düzeltilirken demi point e çıkılır, kol üçüncü pozisyona gelir öndeki bacak relevé V. pozisyona kapatılır. Bar tarafındaki ayak aynısını arkaya arabesque olarak yapar. Passé ye çekilen bacak yana açılır tekrar passé ye gelerek arkaya attitude poza gelir ve allongé pas de bourre yaparak sola döner hareket soldan aynı şekilde uygulanır. Adagio hareketi adaleleri en çok kuvvetlendiren hareketlerden biridir. Doğru uygulandığında orta hareketlerin uygulamasında denge ve kuvvet sağlar.

9) Grand Battement jete

Müzikal Tempo:3/4

Hareket V. pozisyondan başlar. 2 tane 1 tendu battement, 1 grand jete öne yapılıır aynı bar tarafındaki bacakla uygulanır, yana aynı şekilde uygulanan hareket V. pozisyon plié ye gelerek 1 pirouette dönülür ayak arkaya V. pozisyona kapatılır ve detourné hareketi ile dış taraftan dönülerek hareket sol tarafa arkadan başlayarak uygulanır.

ORTA HAREKETLERİ

Orta hareketlerinin anlatımında Vaganova tekniği mekan kullanım şeması kullanılacaktır. (Bkz. 5.6.1)

1) Battement Tendu ve Battement Jeté

Müzikal Tempo: 2/4

Hareket V. pozisyonda Vaganova tekniği mekan kullanımına göre (diğer tekniklerde farklı numaralandırma sistemi vardır) 8 numaralı köşeye dönerek croisé başlanır. 7 tane battement tendu ön yapılıır plié den détourné ile 4 numaralı köşeye dönülür 7 tane battement tendu arkaya yapılıır ve yine plié den détourné ile 8 numaralı köşeye dönülür. 2 battement jeté ve arkaya öne en cloche yapılıır. Sol bacak arkaya 2 battement jeté ve 2 piqué yapar. Beden en face döner 2 battement jeté yana sağ 2 battement jeté sol yapar. Kollar hazırlıktan başlayarak birinci, üçüncü ve iki pozisyona geçerken ayaklar I. pozisyonda 7 battement jeté yapar ve V. pozisyona kapanır. Sola devam edilir.

2) Battement Fondu

Müzikal Tempo: 2/4

Hareket V. pozisyonda 8 nolu köşeye dönük sağ bacak önde croisé de başlar öne 45° fondü yapılır, destek bacak plié yaparken çalışan bacak öne parmak ucunu yere koyar relevé lent yapar V. pozisyonda relevé ye kapanarak aynı şekilde sol bacak hareketi arkaya tekrarlar. En face dönülerek 1 sağ 1 sol bacak yana fondu yapar sağ ayak cou de pied den retire passé ye çekilerek denge kontrolü sağlanır arkaya V. pozisyona kapatılır ve hareket soldan tekrarlanır.

3) Grand Adagio

Müzikal tempo: 4/4

Hareketin hazırlığı 2 numaralı köşeye sağ ve sol adımla başlar, 8 numaralı köşeye dönerek tombe ye gelir oradan renversé hareketi yapılır ve adımla 3. arabesque gelinir promenade la 1. arabesque pozisyonunda tutulur. 1. arabesque de destek bacak plié yaparak pas de bourre yapar ve 2 numaralı köşede crouse durulur. 8 numaralı köşeye hızla retire passé çekilerek bacak öne développé açılır, passé yapılır 3. arabesque e açılır tekrar passe yapılır ve yana écarté derrière e açılır 3. pozisyonda olan kol 2. pozisyona açılırken destek bacak plié yapar ve pas de bourre tombe ile hareket sol taraftan başlar.

4) Grand Battement Jeté

Müzikal Tempo: 3/4

Hareketin hazırlığı 8 numaralı köşede V. pozisyonda crouse olarak başlar 2 öne grand battement jete, detourne ile 2 numaralı köşeye dönülür sağ bacak arkaya 2 grand battemen jeté yapar detourne ile en face a döner 1 tendu 1 grand battement sağ, 1

tendu 1 grand battement sol bacak yapar ve öne küçük temps lié ile geçerek V. pozisyondan en dehors pirouette dönülür. Sol tarafa aynı şekilde tekrar edilir.

5) Köşeden Pirouette ve Chainés

Müzikal Tempo: 3/4

Hareket sağ taraf için 6 numaralı köşeden 2 numaralı köşeye doğru yapılır. Hazırlık pozisyonu attitude a terre dir. Tombe pas de bourre yapılarak IV. pozisyona gelinir plié den pirouette en dehors dönülür ve geniş IV. pozisyonunda bitirilir ve arkadaki bacak gergindir. Yarım dönüş yapılarak 8 numaralı köşeye dönülür en dedans pirouette için hazırlık alınır ve dönüş tamamlanır, tekrar tombe pas de bourre yapılarak IV. Pozisyondan en dehors pirouette dönülür ve soutenu yapılarak chaines dönülür ve effacé derrière pozda durulur.

ALLEGRO (ZIPLAMALAR)

1) Temps Levé Saute ve Echappé

Müzikal tempo: 2/4

I. pozisyonda 5 defa zıplanır plié ye inilerek dizler yavaşça düzeltilir. Aynısı echappe de tekrarlanır. 4 defa changement de pied yapılır, 2 numaralı köşe IV. pozisyon echappe ,en face II. pozisyon echappe, 8 numaralı köşe IV. pozisyonda echappe ve en face V. pozisyonda zıplanır ve aynı sıralama tersten yapılarak V. pozisyonda 4 kez changment de pied yapılarak hareket bitirilir.

2) Echappe ve Ballotté

Müzikal Tempo: 2/4

Hareket V. pozisyondan başlar ve 2 tane echappé, saulette yapılı sağ bacak öne ballotté ve sol bacak arkaya ballotté yapar ve assamble ile V. pozisyona kapanır ve sol tekrarlanır.

3) Assamble ve Jeté

Müzikal Tempo: 2/4

Hareket V. pozisyondan başlar 1 sağ bacak 1 sol bacak assamblé yapar, glissade assamble ile sağa doğru ilerler, aynısı sol bacakla yapılır glissade dan sonra jeté ye girilir ve jeté ,temp levé sağ, jeté, temp leve sol yapılır ve 2 glissade yapılarak pas de chat yapılır.

4) Sissone Ferme

Müzikal Tempo: 3/4

Önce müzik vuruşları yavaş kullanılarak 2 sissone Ferme ön, 2 sissone ferme arkaya yapılır daha sonra müzik vuruşları hızlı kullanılarak 2 ön 2 arka 1 sağ yan 1 sol yan sissone fermé yapılır ve hareket bitirilir.

5) Köşeden Büyük Allegro (Zıplama)

Müzikal Tempo: 3/4

Hareket attitude a terre hazırlık pozisyonuyla başlar. 6 numaralı köşe kullanılır. Sağ bacak yana adım atarak renversé hareketi yapılır beden düzelir ve glissade dan grand assamblé yapılır. Sağ ayak arkaya bir adım atar öndeki ayak degage yapar ve

tekrar glissade yaparak cabriole hareketini gerçekleştirir. Öne adımla 1. Arabesque poz tutulur ve chasse kullanılarak 2 tane entrelace yapılır. Bitiminde geçiş hareketiyle grand jeté yapılarak hareket bitirilir.

7. SONUÇ

Çağdaş dans öğrencileri için hazırlanan bale tekniği dersi öncelikle, bale sanatının estetik ve zarif görünümüyle ilgilenmekten çok, bedeni kuvvetlendirmesi amacını taşır.

Klasik baleye başlangıç yaşı erken dönemlerde gerçekleşir. Kas ve eklem esnekliğinin yitirilmeden, akademik bale eğitimine genç yaşta başlanarak klasik bale sanatının talep ettiği fiziki yapıya en uygun olduğu dönem tercih edilir.

Çağdaş dans öğrencilerinin bedenleri kemik gelişimlerini tamamladıkları göz önüne alınarak, bale tekniği dersi verilir. Klasik bale eğitiminde uygulanan çoğu ekol tam olarak bu bedenlere uygulanmamalıdır ve talep edilmemelidir. Öğrencilerin potansiyelleri incelenmeli ve çağdaş dans öğrencilerine en çok kazanım sağlayacak şekilde bale tekniği dersleri hazırlanmalıdır.

8. EKLER

Çağdaş Dans Son Sınıf Öğrencileri İçin Hazırlan Örnek Bale Tekniği

Dersinin Linki

<https://vimeo.com/338520557>

Şifre: 123456

9. KAYNAKLAR

AKSAN, Müride (2015), **I.Yıl Klasik Bale Eğitimi**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

AKSAN, Müride (2015), **II. Yıl Klasik Bale Eğitimi**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

AKSAN, Müride (2017), **Dansta Serbest Yazılar**, Editör; Nihal Cömert, Gece Kitaplığı, Ankara.

AND Metin (1989), **Türkiye’de İtalyan Sahnesi İtalyan Sahnesinde Türkiye**, Metis Yayınları, İstanbul.

ATATÜRK’ÜN **Söylev ve Demeçleri I** (1961), Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara.

DELEON Jak, (1993), **Kısa Bale ve Modern Dans Tarihi**, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

DELEON Jak, (1988), **Osmanlı’dan Cumhuriyete Türk Balesi**, Dönemli Yayıncılık A.Ş., İstanbul.

EVCİ, Muzaffer (2008), **60. Yılında Türk Balesi**, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Özel Yayını, Ankara,

FENMEN Beatrice, (1986), **Bale Tarihi**, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara.

GRANT, Gail (1995) **Bale Sözlüğü**, çeviri: İnci Kurşunlu, MitosBOYUT Yayınları, İstanbul.

KİRSTEİN Lincoln (1953), **The Classic Ballet Basic Technique and Terminology**, Longmans Green and Co, New York.

KOSTROVITSKAYA, Vera S. (2004), **100 Lessons in Classical Ballet**, İngilizce çeviri; Oleg Briansky, Eighth Limelight Edition, New York.

TOPUZ Hıfzı, (2010) **Gülümseyen Anılar** Yeni İçerikle Eski Dostlar, Remzi Kitapevi, İstanbul.

TUNA Tuğçe, (2017) **1960 Sonrası Türkiye’de Çağdaş Dans**, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Yayınları, İstanbul

VAGANOVA, Agrippina (1946), **Basic Principles of Classical Ballet Russian Ballet Technique**, Kamin Dance publishers, New York.

VALOİS, Ninette (2003), **Adım Adım**, Çeviri; Necla Çıkıgil, Editör; Muzaffer Evcı, Favori Yayınları, Ankara.

WARREN W. Gretchen, (1989), **Classical Ballet Technique**, University of South Florida Press, Tampa.

Tezler

KIYICAN, Kuzey (2017) Tez Çalışması; **Sovyetler Birliği Döneminde Bale Sanatının Gelişimi**, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Bale Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, **Ankara**,

TUZCULAR-VURAL, Zeynep (1994), **Bale ve Anatomi**, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sahne Sanatları Anasanat Dalı, sanatta yeterlilik tezi, İstanbul

Online Kaynaklar

<https://petipasociety.com/enrico-cecchetti/>

<https://www.rbth.com/longreads/sergei-diaghilev-ballets-russes/>

http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Paris_Opera_Ballet

<https://blog.archiveshub.jisc.ac.uk/2015/07/31/early-english-ballet-and-the-royal-academy-of-dance/>

<http://www.konser.hacettepe.edu.tr/sayfa/hakkinda/tarihce>

[https://www.britannica.com/biography/George-](https://www.britannica.com/biography/George-Balanchine)

[Balanchine,https://www.nycballet.com/Explore/Our-History/George-Balanchine.aspx](https://www.nycballet.com/Explore/Our-History/George-Balanchine.aspx)

<https://cecchettiusa.org/about/who-was-enrico-cecchetti/>

<http://www.thececchetticonnection.com/maestro-enrico-cecchetti/>

10. ÖZGEÇMİŞ

1977 yılında İzmir’de doğdu. 9 yaşında Ümran Ürey’den bale dersleri almaya başladı. 1988 yılında H.Ü. Devlet Konservatuvarı Bale Anasanat Dalı’nı kazanarak, iki değerli dans eğitmeni Vladimir TOLSTOHİN ve Nukri MAGALACHUILI ile çalıştı. Başarısından dolayı bir yıl sınıf atlayarak mezun oldu. Okul eğitimi boyunca ayrıca Ankara Devlet Opera ve Balesi’nde sahnelenen eserlerde dans etti.

1997 yılında Ankara Devlet Opera ve Balesi Modern Dans Topluluğu’nda profesyonel dans hayatına başladı. Katıldığı yıldan itibaren topluluğun repertuvarında bulunan tüm eserlerde dans etti.

2002 yılında Türk ve Amerikalı koreografların ortak çalışması olan Silikon Dans Projesi ile Amerika’nın beş eyaletinde sahneye çıktı.

2006 yılında İstanbul Devlet Opera ve Balesi’nde göreve başladı. Viyana’da düzenlenen dans festivalinde eğitimlere ve work shoplara katıldı.

Dans yaşamı boyunca hem modern dans hem de klasik bale alanında çok değerli eğitmen ve koreograflarla çalışma fırsatı buldu. Türkiye’nin ve dünyanın birçok yerine turneler gerçekleştirdi.

Halen İstanbul Devlet Opera ve Balesi’nde sanatçı olarak görev yapmasının yanı sıra MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı Çağdaş Dans Anasanat Dalı’nda bale tekniği ve MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı Bale Anasanat Dalı’nda da modern dans tekniği derslerini vermektedir.